

1.

Ki a móskuserékből! –
Kiss Judit írása

2.

Láthatár

Székelyföldi
és szórványdöntővel bővül
az Örökségünk Őrei program

3.

Láthatár

Kormányhatározattal
alapítanak újra a katolikus
iskolát

6.

Tanterem

Minikonferencia
pedagógusoknak a tanulási
zavarokról –
Nagy Szilárd írása

7.

Láthatár

Új iskolában a nagybányai
magyar kisgyerekek –
Pap Melinda írása

18.

Tanterem

Az igazi kihívás az a gyerek,
akinek nem szívügye a matek –
Sztalmári Bence írása

23.

Hivatalos

4.

Portré

A legszebb útnak indítani a gyereket –
Birta-Székely Noémi beszélgetése
Tárkányi Erika Tímea
magyar nyelv-és irodalom tanárral

14.

Tanterem

Temesvári fókuszban a kétnyelvűség
– motiválni a gyereket a magyarnyelv-
tanulásra –
Dénes Gabriella írása

20.

Portré

„Életem végéig óvónő szeretnék lenni” –
Kerekes Edit írása

8.

Diákszemmel

„Kicsit izgultam, hogy milyen lesz,
meg fogom-e tanulni leírni
az E betűt” –
a sepsiszentgyörgyi Váradi József
Általános Iskola step by step-
eseinek véleménye

17.

Lélekjelenlét

Édesség helyett gyümölcs
az iskolában –
Kiss Judit írása

22.

Magánterület

Méreg, Amikor nagy leszek, Vihar,
Kavicsok, Sötét –
László Noémi versei

10.

Barátok az ellenfél táborából –
lendület és lelkesedés a sportolimpián

2017
10.
SZÁM

MAGYAR KÖZOKTATÁS

ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSI FIGYELŐ

2017. OKTÓBER • 10. SZÁM

• FOTÓ: MANASES SÁNDOR

ISSN 2065-9725

NEVEZÉSI
HATÁRIDŐ
OKTÓBER 27.
jelentkezzetek még ma!

bölcs
diákok

8. ORSZÁGOS SZINTŰ VETÉLKEDŐ

3-4 FŐS

IX-XIII. OSZTÁLYOS

DIÁKOKBÓL ÁLLÓ CSAPATOK
JELENTKEZÉSÉT VÁRJUK

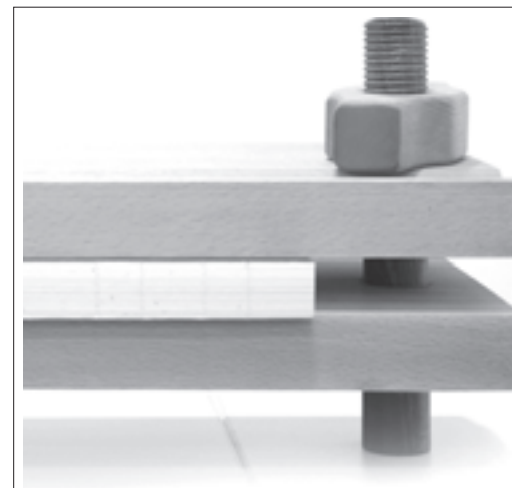
www.bod.comunitas.ro

A nevezés díjtalan!

A LEGJOBB CSAPATOK NYÁRI
ÉLMÉNYTÁBOROZÁST
NYERNEK!

Szervezők:

Médiapartnerek:

erdélyi magyar
könyvek egy térben

I D E A
K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

Kedves pedagógusok, jövődöbeli szerzők!

A Communitas Alapítvány által kiadott *Magyar Közoktatás* együtt szerkesztjük az olvasókkal, sok figyelemfelkeltő, gondolatébresztő írást kapunk pedagógusoktól, szülőktől egyaránt. Továbbra is helyet szeretnénk adni a lap hasábjain a pedagógusok, oktatási szakemberek, szülők és diákok konstruktív véleményének, az oktatást érintő problémák felvázolásának és természetesen a megoldáskeresésnek.

Kérjük, írjanak véleményanyagot a következő témákban:

- **Tantárgyam és diákjaim – sikerélmények és buktatók az oktatásban**
- **Az információátadástól a kreativitásra nevelésig**

Várjuk írásait az mko@communitas.ro e-mail címre.

Eredményes munkát és kitartást kívánunk: A Magyar Közoktatás szerkesztősége

www.comunitas.ro

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatas> webcímen.

 www.facebook.com/magyarkozoktatas

Megrendeléseiket a www.comunitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0264-44-14-01-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redakcia Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-264-44-14-01

e-mail: mko@communitas.ro

Redakcia Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogató:

Ki a móskuskerékből!

Hajnalban kel, irány az iskola, ahol az idő legnagyobb része padban görnyedéssel telik – tisztelet a szüneten és a testnevelésórán való rohangálás kivételének. Ősz derekán már sokszor akár szürkületbe hajló, öreg a délután, mire hazakeveredik a gyermek, hogy nekilásson a házi feladatoknak. És újra következik az üldögélés, nyitott füzetrel kuksol az olvasólámpa mellett, reggel pedig kezdődik minden előlről. Hetekkel a tanévkezdés után már kialakul a mindennapok ritmusa, amelynek móskuskerékébe legtöbbször alig illeszkedik bele elegendő testmozgás, a gyermek – legyen szó kisiskoláról vagy nagy diákról – napi programját túlnyomórészt a szellemi tevékenység, a rengeteg információ elsajátítása uralja.

Ilyen körülmények között enyhén szólva is indokolt lenne a mozgáskultúra rendszeres népszerűsítése az iskolai keretek között, ami azonban sajnos nem történik meg, hiszen a romániai oktatási rendszer a gyakorlatban fittyet hány az ókori görögök magától értetődő intelmére, miszerint ép testben ép lélek. És nem is csak arról van szó, hogy nem mozognak eleget az iskolában. A szakemberek nem győzik hangsúlyozni, hogy főleg az elemistáknak és általános iskolásoknak napi 4-5 órát kellene rohangálniuk szabad levegőn, szabadon – nem edzésen, szervezett keretek között –, hogy agyuk hozzájusson a kellő oxigénhez, hogy egészséges fizikummal és lélekkel vegyék az akadályokat, hogy megfelelőképpen kialakuljanak szociális képességeik. Ehhez képest a napi hét tanóra után hazaérő nagyvárosi gyermek kevéske időt tölt a szabadban, hiszen hová is rohangálna a tömbházrengetegben? Ehelyett kevéske megmaradó szabad idejében jöhet az négy fal közt gubbasztás, az internet, a csetelés, a számítógépes játék, és mire a szülő holtfáradtan hazaér a maga móskuskerékéből, egy, a maga különbejáratú, képernyőkkel határolt móskuskerékében kuksoló gyermeket talál a szobában.

A nagyobb diákoknak jó esetben hetente kétszer van az iskolában tornaórájuk, és ha csak erre hagyatkoznak, elpuhult izmokkal, lustán, nehézkesen mozdulnak a mindennapokban. Mindennek ellenpontozásaként óriási jelentőségű a sportolimpia, amelyet immár haramadízben szerveztek meg a kincses városban félezer erdélyi magyar középiskolás részvételével. Mint a fővédnök, a paralímpikon Novák Károly Eduárd fogalmazott, a sport sokoldalúan neveli a gyermeket – természetesen nemcsak fizikai egészségről beszélhetünk, hanem szellemi és lelki fejlődésről is, ugyanakkor az sem elhanyagolandó szempont, hogy megtanulnak céltudatosan csapatban dolgozni. Dicséretes, hogy egyre többen csatlakoznak a csapatszellemet és izmokat is megmozgató olimpiához, valamint hogy a szervezők nem titkolt szándéka szerint a jövőben nemcsak középiskolások, hanem kisebbek számára is szervezzenek megmérettetéseket.

Ugyanakkor minden tanárnak, tanítónak, osztályfőnöknek és szülőnek fel kellene mérnie, hogy a mai, virtuális valóság, üldögélés és a természetből való eltávolodás uralta mindennapokban mennyire fontos lenne, hogy a gyermek számára természetes szükségletté váljon a rendszeres testmozgás. Enélkül tunya, ügyetlen, egészségtelen életmódot folytató, a társadalmi kihívások labirintusához nehézkesen alkalmazkodó nemzedékeket nevelünk. Ahhoz azonban, hogy ez ne így történjen, és hogy a gyermek a hétköznapi életben is mozgásba lendüljön, a felnőtteknek is mozdulniuk kell: nemcsak kikukucskálniuk, hanem ki is lépniük saját móskuskerékükből.

Kimulit

Székelyföldi és szórványdöntővel bővül az Örökségünk őrei program

Hatodik alkalommal indul az Örökségünk őrei – Fogadj örökbe egy műemléket! mozgalom az RMDSZ kulturális főosztályának szervezésében. A minden év októberében induló program idén két döntővel is bővül, így a vetélkedők végén három győztes csapat vehet részt a brüsszeli jutalomkiránduláson Winkler Gyula európai parlamenti képviselő jóvoltából. A szervezők bejelentették, 15 fős, 9–12. osztályos csapatok jelentkezését várják.

Hargita és Kovászna megyieket is várnak

„A programban részt vevő fiatalok lelkesedése miatt az idén úgy gondoltuk, hogy tovább kell azt bővítenünk. Így a hagyományos kolozsvári döntő mellett, ahol a kolozsvári magyar iskolák szoktak megmérkőzni, létrehoztunk egy szórványdöntőt, ahol a szórványban levő összes magyar iskola és tagozat összeméri tudását, és egy székelyföldi döntőt is, hiszen legnagyobb örömünkre Marosvásárhelyen is be akarják indítani az Örökségünk őrei programot” – nyilatkozta Hegedüs Csilla, az RMDSZ kultúráért felelős ügyvezető alelnöke. A szervezők szívesen látnák a programban a Hargita és Kovászna megyei iskolákat is. Amennyiben a mozgalom Székelyföldön is beindul, külön döntőt szerveznek majd ott is, így a székelyföldi nyertes csapat is brüsszeli jutalomkirándulásban részesülhet. Emellett az RMDSZ kulturális főosztálya minden évben megszervezi az Örökségünk őrei erdélyi hálózatának táborát, amelyben az iskolai döntőt megnyerő csapatok vehetnek részt. A vetélkedőn részt vevő diákok feladata, hogy az általuk választott műemléket fél éven keresztül tanulmányozzák, majd másokkal is megismertessék azokat az értékeket, történeteket, különleges eseményeket, amelyek egyedivé teszik azt.

Előadás, film, flashmob a műemlékekért

A kultúráért felelős ügyvezető alelnök úgy véli, a legfontosabb, hogy a fiatalok saját eszközeikkel fedezzék fel és mutassák be az örökbe fogadott épületeket

• **Toborzó. Idén is egyre több műemlékvédő diákot várnak a programba**

– legyen az színházi előadás, flashmob, főzőverseny, film vagy egy fantáziadús Facebook-oldal – a fő, hogy ők mutassák meg azt, ami számunkra érték. Így megismerhetik és megszeretik ezeket az épületeket, és kiváló őrzőivé válhatnak az elkövetkező ötven, akár száz évben is. „Büszke vagyok az Örökségünk őrei mozgalomra, izgalmas programnak tartom, örömmel veszek részt benne. Idén kezdeményeztük, hogy az Örökségünk őrei bekerüljön az európai jó gyakorlatok közé, annál is inkább, hogy 2018 a kulturális örökség éve Európában. Azt szeretnénk, hogy a többi Kárpát-medencei magyar régió is vegye át ezt a sikeres műemlékvédelmi programot. Újabb évad következik, ez új lendületet, új energiákat jelent, bizonyára idén is lesznek olyan csapatok és helyszínek, amelyek most kapcsolódnak be a mozgalomba. Nemcsak sok sikert kívánok a résztvevőknek, hanem sok felejthetetlen élményt is, hiszen ez olyan program, amely a diákokat megmozgatja, barátságok szövődnek, tanulni lehet, tapasztalatokat szerezni” – mondta Winkler Gyula európai parlamenti képviselő, aki kezdetektől támogatta az Örökségünk őrei – Fogadj

örökbe egy műemléket! mozgalmat. A brüsszeli jutalomkirándulással a diákok figyelmét arra szeretnék felhívni, hogy az erdélyi magyar és az európai identitás kiegészíti egymást. „Megújult erővel és lelkesen vágunk bele az idei szervezésbe is, hiszen évről évre egyre több fiatal érdeklődését sikerül felkelteni. A programot 5 évvel ezelőtt indította el az RMDSZ, és azóta a szövetség egyik sikertörténetévé vált, az Európai Unióban is mint példaértékű projektet emlegetik. Eddig 1500 fiatal fogadott örökbe műemlékeket Erdély-szerte, így mutatták meg szűkebb-tágabb környezetüknek azt, amit itt Erdélyben az elmúlt 1000 évben teremtettünk, és azt, ahogyan vigyáztunk erre az örökségre az elmúlt 100 évben is. Ami a miénk, annak a megőrzése a mi feladatunk, és erre kiváló lehetőség az Örökségünk őrei – Fogadj örökbe egy műemléket! mozgalom” – összegzett Hegedüs Csilla. Kérdésekkel, javaslatokkal forduljanak bizalommal az Örökségünk őrei verseny szervezőihez, a kultfoosz@rmdsz.ro e-mail-címen, illetve további információkért keressék az Örökségünk őrei Facebook-oldalát.

Hírösszefoglaló

Az új tanévtől a marosvásárhelyi Bolyai-gimnáziumhoz tartoznak a felszámolt tanintézet osztályai

Kormányhatározattal alapítanak újra a katolikus iskolát

A kormány és a parlament is iskolát alapíthat, miután a nyáron hatályba lépett az oktatási törvény erre vonatkozó módosítása. Liviu Pop oktatási miniszter szerint ha január közepéig megszületik a bírósági döntés, újraalapítják a marosvásárhelyi katolikus iskolát.

Nem szabad megismétlődni annak, ami Marosvásárhelyen történt a Római Katolikus Teológiai Gimnáziummal, jelentette ki október 4-én, az RMDSZ-frakcióval való parlamenti megbeszélésen Liviu Pop oktatási miniszter. A kormánynak vagy a parlamentnek is rendelkeznie kell azzal a joggal, hogy iskolát alapíthasson olyan esetben, amikor a helyi önkormányzat ellenszegül, szögezte le.

A tárcavezető azt követően nyilatkozott, hogy megbeszélést folytatott az RMDSZ frakciójával. Emlékeztetett, hogy a nyáron hatályba lépett az oktatási törvénynek egy módosítása, mely megteremti a kormány számára az iskolaalapítás jogát. A jogszabály korábbi formája szerint ebben csak a helyi önkormányzat volt illetékes. Pop szerint nem normális, hogy senki ne tehessen semmit, ha egy helyi önkormányzat akadályoz egy iskolaalapítást. A miniszter ugyanakkor azt is elmondta, hogy amíg nem születik bírósági határozat az ügyben, nem lehet lépni. A találkozón a tárcavezető kijelentette: amennyiben január közepéig lezárul az iskola ügyében indult per, önkormányzati határozattal vagy miniszteri rendelettel újra lehet alapítani az iskolát, számolt be az RMDSZ hírlevele.

Szabó Ödön RMDSZ-es képviselő az MTI-nek elmondta, a szövetség javaslatára született módosítás a nyáron jelent meg a *Hivatalos Közlönyben*, és lehetővé teszi, hogy a kormány hozzon döntést egy település iskolahálózataról. A bihari honatya szerint a marosvásárhelyi iskola megalapításának ez csak az egyik megoldási eleme, erről kormányzati szinten politikai döntésnek kell születnie, tette hozzá.

Liviu Dragnea, a Szociáldemokrata Párt (PSD) elnöke korábban egy tévéinterjúban beszélt arról, hogy a kormánypárt kormányhatározattal vagy törvénnyel hozná újra létre a tanévkezdés előtt megszüntetett marosvásárhelyi gimnáziumot. Dragnea erről egy telefonbeszélgetésen Orbán Viktor magyar kormányfőt is biztosította.

Jogilag a Bolyaihoz tartoznak

A Maros megyei tanfelügyelőség igazgatótanácsa szeptember 8-án a Bolyai Farkas Gimnázium ernyője alá sorolta a jogilag megszüntetett Római Katolikus Teológiai Gimnázium osztályait. A diákok ugyanabban az épületben folytatják a tanulmányaikat, amelyben eddig is tanultak, csupán az iskola adminisztratív ügyei kerültek át a Bolyaihoz mindaddig, amíg lezárulnak az iskola létrehozásával kapcsolatos perek.

Csíky Csengele, a Civilek a Katolikus Iskoláért szülői csoport szóvivője a bejelentést követően az MTI-nek elmondta:

a kialakult helyzetben kielégítőnek találják a megoldást. Hozzátette: ezáltal lehetőség nyílik arra, hogy az illetékes intézmények immár minden részletre figyelve újra létrehozzák az iskolát, és a következő tanévtől minden a helyére kerüljön.

Vádat emelt a DNA

A korrupcióellenes ügyészség (DNA) ugyanakkor szeptember 21-én vádat emelt a gimnázium volt igazgatója, Tamási Zsolt és Maros megye volt főtanfelügyelője, Ștefan Someșan ellen. Az ügyészség Someșant hivatali hatalommal való folyamatos visszaéléssel és kétrendbeli hatáskörtúllépéssel, Tamási Zsoltot hivatali hatalommal való folyamatos visszaéléssel vádolja. Az ügyészség azt is közölte, hogy az Unirea Főgimnázium polgári peres félként csatlakozott a büntetőperhez, amelynek tárgyalása hamarosan elkezdődik a Maros megyei törvényszéken.

A katolikus iskola ügyében tanácskozott szeptemberben az Erdélyi Római Katolikus Státus Alapítvány kuratóriuma is. Megállapította: a marosvásárhelyi polgármesteri hivatal nem tartotta be az iskolaépületek bérlésére vonatkozó, 2014-ben kötött szerződést, ezért az jogilag érvényét veszíti. Kijelentette: elvárja, hogy a hivatal 30 napon belül egyeztessen az alapítvánnyal egy új bérleti szerződés megkötéséről.

Ezzel egy időben Marius Pașcan, a Népi Mozgalom Párt (PMP) képviselője az iskolaépületek 2004-es visszaszolgáltatásának felülvizsgálatát kezdeményezte. A képviselő a DNA álláspontjára hivatkozott, mely egy 2014-ben tett feljelentés alapján megállapította, hogy a restitúciós bizottság 2004-ben törvénytelenül juttatta vissza a marosvásárhelyi iskolaépületeket a Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekségnek. A DNA azonban azt is hozzátette, hogy az ügy elévült, ezért a restitúciós bizottság tagjai már nem vonhatók felelősségre. A restitúciót a marosvásárhelyi polgármesteri hivatal is megtámadta, de a per végén a restitúció törvényességét állapította meg a legfelsőbb bíróság.

A DNA tavaly októberben kezdte vizsgálni a Római Katolikus Teológiai Gimnázium 2014-es létrehozásának körülményeit. Az ügyészségi vizsgálat és az iskola létrehozásának részleteit rögzítő tanfelügyelőségi határozat jogerős bírósági felfüggesztése vezetett oda, hogy a szeptember 12-én kezdődött tanévtől megszűnt önálló intézményként működni a római katolikus gimnázium.

Beszélgetés Tárkányi Erika Tímea magyar nyelv és irodalom tanárral

A legszebb útnak indítani a gyereket

– *Veled kapcsolatban mindig azt érzem, hogy szívvel-lélekkel éled meg a pedagógusi hivatást. Te hogyan látod ezt, azaz hogyan éled/élted meg ezt a szerepet?*

– Kisiskolás koromban éreztem legelőször, hogy tanítani szeretnék. Ugyanis a tanító nénink megbetege-

csend, benyitottak az osztályunkba, s látták, amint én az osztály elé kiülve olvastam, s mindenki hallgatott. Ez igen szép emlék 3–4. osztályos koromból. Innen már adva volt az út, nem is kellett keresni. Otthon pedig a húgom volt kéznél az iskolásdiban. Kék papírt ragasztottam a szekrényajtóra, s mindent újra tanítottam neki, még az orosz énekeket is, jó tanuló volt. Az iskola befejezése után nem volt kérdés, hol tanulok tovább, és örömmel folytattam tanulmányaim a BBTE filológia karának magyar–orosz szakán. Az egyetemi időszak alatt tudtam, hogy tanítani szeretnék, tanár leszek, ha végzek. Ez volt a célom, erre készültem, s ezt sikerült megvalósítanom.

– *Anyanyelvet, úgy érzem, nagyobb felelősség oktatni, mint más tantárgyat, talán nehezebb is. Egyetértesz?*

– Teljes mértékben egyetértek. Sajnos sokszor hallottam azokat a megjegyzéseket, melyek erre a tantárgyra plusztantárgyként tekintettek, azt is hangoztatva, hogy ha nem lenne a magyaróra, hamarabb végződne egy iskolai nap. Valahányszor alkalmam volt szülői közösségekben beszélni, mindig kiemeltam az anyanyelven történő tanulás fontosságát, s megköszöntem a szülők bizalmát, hogy gyerekeiknek ezt a tanítási-tanulási lehetőséget választották. Lehetne-e szebb dolog, mint anyanyelven gondolkodni, választ keresni és beszélgetni az óvodai és iskolai együttléteken. Hiszen, Kosztolányi ismert gondolatát parafrázálva, csak anyanyelvünkön lehetünk igazán önmagunk.

– *Mit érzel a legnagyobb kihívásnak a magyar nyelv és irodalom mint tantárgy oktatásában?*

– A legnagyobb kihívást a kisebbégi létünkben fakadó helyzetekben érzékelem. Hiszen egyszerre kincs és teher az anyanyelv ott, ahol kétnyelvű, illetve szórványosodó környezetben élnek magyar nemzetársaink. Az ő számukra kiemelten fontos az anyanyelv megőrzése, ápolása. Ez komoly

és gyakran áldozatos munkával járó feladata magyartanárainknak.

– *Mit találsz a legszebbnek ebben a hivatásban?*

– A sok kíváncsi gyerekszem csillogását mesehallgatáskor, történetmeséléskor. A bizonytalanul induló, de

„Kissé beálltunk egy útra, amiben a mindennapi tanítási időszak mellett versenyekre és vizsgákra való felkészítéssel foglalkozva egymást meg sem tudjuk hallgatni, hiszen állandó »munkásmódban« élünk. Jó lenne megállni, havonta találkozni kis csoportokban, nagy csoportokban, nem iskolában, hanem akár egy kávé mellett, s megbeszélni a dolgainkat.”

dett, s a helyettesítését a kollégái úgy oldották meg, hogy rendre bejöttek hozzánk órákat tartani. Egyik alkalommal nem értették, miért a nagy

„Mindenik lányka egy lányom, s mindenik fiúcska egy fiam lett, amióta anya is vagyok. Emiatt másképp fogadom el, hogy miért lehet nehéz az iskolatáska, mitől lehet fárasztóbb egy nap, s túlterhelt a gyerek.”

egyre ügyesebben fogalmazó kisdíák szövegalkotásait. A végzős diákok szép gondolatait, búcsúkönyveit és -ölelését. A már sikeres, maguk útján járó fiataljaink felfedezését a mindennapokban jogászként, újságíróként, színészként, tanárként, orvosként, eladóként, fodrászként... ez a legszebb ebben a hivatásban: útnak indítani és látni a kisdíákban a jövő felnőttjét.

– *Idén fordulóponthoz érkezett szakmai pályád, hiszen tanfelügyelő lettél. Mit vársz el ettől a helyzettől? Milyen terveid vannak?*

– Szeretném, ha sikerülne Kolozs megyében a magyartanárok életét felpozícionálni szakmai együttléteikkel, beszélgetésekkel, egymásra figyeléssel. Kissé beálltunk egy útra, amiben a mindennapi tanítási időszak mellett versenyekre és vizsgákra való felkészítéssel foglalkozva egymást meg sem tudjuk hallgatni, hiszen állandó »munkásmódban« élünk. Jó lenne megállni, havonta találkozni kis csoportokban, nagy csoportokban, nem iskolában, hanem akár egy kávé mellett, s megbeszélni a dolgainkat. Létrejöhetne a kezdő tanárok számára is egy csoport,

Tárkányi Erika 1973-ban született Kolozsváron. 1997-ben végzett a BBTE filológia karán magyar–orosz szakos tanárként. 1998-tól magyartanárként tanít, 2001-től a Báthory István Elméleti Líceum magyartanára, 2017 ősztől szakfelügyelői munkát is vállalt a Kolozs megyei tanfelügyelőségben. A Kolozs megyei RMP SZ elnöke. Férje: Tárkányi János, operatőr-vágó, a Román Televízió bukaresti magyar nyelvű adásának munkatársa, a BBTE Színház és Televízió Karának adjunktusa. Gyerekei: Tárkányi Anna (2005), Tárkányi Tamás (2007).

ahol bátran kérdezhetnek, és ahol tanácsokat is kérhetnek/kaphatnak. Ilyen kedves, beszélgetős alkalmak szoktak lenni a továbbképzéseinken a szünetek, ezt kell figyelembe vennünk, s ebből az érzésből kiindulva újra szervezni a módszertani találkozásainkat. Ehhez csak idő kell meg mi, akik szeretnénk találkozni és tenni közös dolgunkért.

– *Többévnnyi tapasztalattal rendelkezel a pedagógusi pályán. Tudnál következtetést levonni ebből? Tettél-e volna bármit is másképpen?*

– 19 éve tanítok, az idei ősztől már csak 2 tanóraban, de lelkesedéssel. Azt is mondtam egy kedves kollégámnak, hogy ez a két óra a felüdülés a szakfelügyelői munka papírhalmából. Tanári munkám során soha nem unatkoztam, hiszen amióta elindultam 1998 szeptemberétől a tanári pályán, első perctől érdekelték a szakmai találkozások, a továbbképzések, a megújulás lehetőségei. Ugyanezt az utat választanám, viszont azt be kell vallanom, hogy a saját gyerekeim vállalása nagyon sokat változtatott a gyerekekhez való viszonyulásomban. Mindenik lányka egy lányom, s mindenik fiúcska egy fiam lett, amióta anya is vagyok. Emiatt másképp fogadom el, hogy miért lehet nehéz az iskolatáska, mitől lehet fárasztóbb egy nap, s túlterhelt a gyerek. Ugyancsak emiatt nagyon fontosnak tartom, hogy a vakációk ideje a feltöltődés ideje legyen. Hiszen ha rövidek, ha hosszúak, a vakációk a pihenőidő mind a tanárnak, mind a diáknak, és ezek a szünetek a családdal eltöltött boldog időszakok kellene váljanak, nem a nagy mennyiségű, kötelező feladatok elvégzésének fáradságos napjaivá.

– *Tárkányi Erika Tímea nemcsak szakemberként lehet érdekes. Milyen az, amikor nem pedagógus/tanfelügyelő vagy?*

– Tárkányi Erika anya – akiből csak egy van, szokták mondani, no meg emellett feleség is. Néha meg Erika, aki barátnőzik és beszélget. Ha anya vagyok, akkor sütni-főzni imádok, mindig kedvünkrevalót, s természetesen, amit gyerekeim szeretnének, mert azt biztos megesszük. Ha feleség, akkor kis lopott együttléteket szervezek, megszökéseket moziba, színházba, koncertre vagy csak úgy sétálni édes

kettesben. Ha Erika vagyok, akkor kuckóban olvasó, titokban író... és henteente egyszer kötelezően barátnőikkel találkozónő vagyok.

– *Hogyan látod a fiatalok jövőképét? És miként tudják a szülők őket ebben támogatni?*

– Az élet szép, fiataljainkon áll, hogyan töltik meg értelemmel. Az útkeresések érdekes kihívások, amiket, ha kipróbálnak, s belebuknak, ne adják fel, mindig újra lehet kezdeni. A család és a barátok a legnagyobb erő és biztonság, amit kaphat az ember, a velük való kapcsolattartást érdemes gyakorivá és életközelivé tenni. A türelem pedig rózsát terem, kedves szülők. A saját gyermeküknek/gyermeküknek önök az egyetlen legbiztosabb pont, ezt ne feledjék, bátorítsák s támogassák őket. S ha elbuknának, akkor álljanak mellettük mindig minden körülmények között.

Az idén első magyarórára Teréz anya A legszebb a világon cím alatt megjelent gondolatainak egyik részle-

„A legnagyobb kihívást a kisebbségi létünkben érzékelem. Hiszen egyszerre kincs és teher az anyanyelv.”

tét vittem be. Egyik osztályban először csak a kérdéseket írtam fel a táblára, ők lemásolták, személyes válaszokat írtak, ezt megbeszéltük, s azután a kihagyott válaszhelyekre felkerültek Teréz anya megható, útnak indító válaszai. Álljon itt a teljes szöveg üzenetként:

Teréz anya:

A legszebb a világon

A legszebb nap? A ma.
A legnagyobb akadály? A félelem.
A legkönnyebb? Tévedni.
Minden rossz gyökere? Az egoizmus, az önzés.
A legszebb szórakozás? A munka.
A legveszedelmesebb vereség? A bátorság hiánya.

• **Tárkányi Erika:** „Nagyobb felelősség anyanyelvet oktatni, mint más tantárgyat.”

A legjobb tanítók? A gyermekek.
A legszükségesebb szükségszerűség? Önmagamot ajándékozni.
Mi boldogít a legteljesebben? A másik embernek hasznára lenni.
A legveszedelmesebb hiba? A rossz kedélyállapot.
A legközönségesebb érzés? A bosszú és a gyűlölet.
A legszebb ajándék? A megértés, az együttérzés.
A nélkülözhetetlen? Az otthon, a valahová tartozás.
A jóleső érzés? A belső béke.
A legjobb megoldás? Az optimizmus.
A legnagyobb megelégedettség? Az elvégzett kötelesség.
A legnagyobb erő a világban? A hit.
A legfontosabb emberek? A szülők.
A legszebb a világon? A SZERETET.

BIRTA-SZÉKELY NOÉMI

Minikonferencia pedagógusoknak a tanulási zavarokról

„Az hogy egyre növekszik a specifikus tanulási zavarokkal küzdő diákok aránya, az iskola zavarának tünete. A 21. század eleji kultúra sajátosságait a 20. századi iskola épp annyira nem tudja kezelni, mint a diszlexiások szokásostól eltérő gondolkodását” – állapítja meg dr. Gyarmathy Éva, a Magyar Tudományos Akadémia Pszichológiai Kutatóintézetének tudományos főmunkatársa, klinikai és neveléslélektani szakpszichológus. Kijelentése mentén a romániai helyzetre fókuszálva próbáltuk az V. Hogyan másképp? című, szeptember 30. és október 1. között a kolozsvári Apáczai Csere János Elméleti Líceumban szervezett minikonferencián azokat a kérdéseket érinteni, amelyek a pedagógusok mindennapi munkája során problémát, megoldásra váró helyzeteket teremtenek. Főleg a tanulási zavar témakörét jártuk körbe a teljesség igénye nélkül, jó gyakorlatokat, tapasztalatokat megosztó pedagógusok által. Az eseményen több mint 40 pedagógus vett részt 16 intézményt, egyesületet képviselve. Egyre több gyermek jelenik meg az iskolai rendszerben, akinek valóban nehezen megy az iskolai követelményekhez való alkalmazkodás. Az okok sokfélék, de megállapítható, hogy a jelen oktatási rendszer nem készült fel ezekre a gyermekekre (pedagógusként valóban tapasztaljuk, hogy másképp működnek pl. a mai elemisták, mint tíz-húsz évvel ezelőtt), közben meg ugyanazt várjuk el, mint régen. A minikonferencia alatt olyan előadásokat hallhattunk, amelyek pozitív, követendő példával szolgáltak a jelenlegi rendszerben. A differenciálás mint módszer többször elhangzott a másfél nap alatt, kiegészülve más módszerekkel, amelyek eredményesen használhatók a tanulási zavarral, viselkedészavarral, hiperaktivitással diagnosztizált gyermekeknél. A fejlesztő pedagógus munkakörét és az ezzel kapcsolatos gyakorlati problémákat is megtárgyaltuk a résztvevőkkel, számos kérdésre válaszolva, amelyek a tanítókat, óvónőket foglalkoztatják ennek kapcsán. Kolozsváron jelenleg öt magyar fejlesztő pedagógus dolgozik a város különböző iskoláiban. Tanulási nehézségekkel, tanulási zavarral, hiperaktivitással diagnosztizált gyermekekkel foglalkoznak a felméréstől a fejlesztésig. Ennek az útját mutatták be – melyek a lépések ahhoz, hogy a jelenlegi törvényes keretek között fejlesztésben részesülhessenek ezek a gyermekek. Szó volt az első romániai diszlexiatörvényről és -módszertanról (3124/2017), ami a tanulási zavaros gyermekek oktatását biztosítja. Pontosítja a specifikus tanulási zavarok (diszlexia, diszkalkulia, diszgráfia) fogalmát, elhatárolva a különböző tanulási nehézségektől. Meghatározza a komplex vizsgálat lépéseit, konkrét útmutatót ad az osztályban nyújtandó lehetséges segítségről, stb. A törvény életbelépése valószínűleg egy hosszabb folyamat lesz. Gyakorlati eszközök bemutatására is sor került, ötletet adva arra, hogy

„Egyre több gyermek jelenik meg az iskolai rendszerben, akinek valóban nehezen megy az iskolai követelményekhez való alkalmazkodás. Az okok sokfélék, de megállapítható, hogy a jelen oktatási rendszer nem készült fel ezekre a gyermekekre.”

- **Alternatívák. A zsonglörködést a szenzomotoros rendszer fejlesztésére lehetne használni az iskolában**

mivel egészíthetik ki a meglévő eszköztárukat a pedagógusok: abból kiindulva, hogy a mozgás segít a tanulás idegrendszeri alapjainak a kialakításában, a zsonglörködés egy olyan tevékenység, amelyet Gyarmathy Éva megállapításával egyetértve, „az iskolában tudatosan lehetne használni a szenzomotoros rendszer fejlesztésére”.

A zsonglörklabdák mellett a zsonglörtányér is hasonló fejlesztőeszköz. Emellett az úgynevezett sportpohár is egy kiváló eszköz, segítséget nyújt többek között az olvasási, írási, számolási és logikai készségek kialakításában, a problémamegoldásban is. A minikonferencia utolsó két előadása ötleteket adott arra vonatkozóan, hogy hogyan lehet a betűtanítást megvalósítani, kiegészíteni saját eszköztárral a Montessori- és a Meixner-módszert véve alapul. A résztvevők megtudhatták, hogy milyen jelentősége van a tervezett szenzomotoros torna és az alapozó terápiának a részképesség-zavaros gyermekek felzárkóztatásában, a tanulási nehézségek megelőzésében, terápiájában.

A résztvevők visszajelzései alapján megállapítható, hogy igény van az ilyen jellegű szakmai tanácskozásokra, ahol ötleteket kaphatnak, kiegészíthetik a módszereiket. A jövőben a Romániai Magyar Gyógyypedagógusok Egyesülete folytatja a pedagógusoknak szánt esemény megszervezését, a gyakorlatra helyezve a hangsúlyt, műhelymunkák alatt ismeretve meg konkrét fejlesztő játékokat. A program megvalósulását a Communitas Alapítvány és az Apáczai Csere János Elméleti Líceum támogatta.

NAGY SZILÁRD
a Romániai Magyar Gyógyypedagógusok
Egyesületének elnöke

Összmagyar összefogással költöztek belvárosi ingatlanba a Németh László Gimnázium elemi osztályai

Új iskolában a nagybányai magyar gyerekek

A református és a római katolikus egyház, illetve a magyar kormány támogatásával költözhettek belvárosi ingatlanba az új tanévtől a nagybányai Németh László Gimnázium elemistái. Ezzel az önálló magyar iskola többéves terve valósult meg.

Régóta dédelgetett álma valósult meg a nagybányai Németh László Gimnázium vezetésének azáltal, hogy magyar kormány 105 millió forintos támogatásával megújult a református egyház tulajdonában levő, a 19. század közepén épített belvárosi iskolaépületet, melyet az idei tanévnyitón birtokba is vehettek az iskola kisdíákjai. Az ingatlanban – melyben egykor az iskola névadójának, Németh László írónak az apja is tanított – szeptember 12-étől magyar óvodai csoportok és az elemi iskola működik.

„Sokéves elképzelésünk valósul meg öt éves kiséssel” – mondta lapunknak Váradi Izabella iskolaigazgató. Emlékeztetett, amikor átstrukturálták az iskolarendszert, és a tagozatos iskolából az önálló magyar tanintézetbe kerültek a magyar osztályok, azt szerették volna, hogy a református egyház által öt éve felajánlott Híd utcai épülete legyen az otthonuk. Egyházi ingatlanként az önkormányzat nem támogathatta a felújítást, így magánszemélyek, cégek adományából kezdték el a munkát, melyet idén a magyar kormány támogatásával sikerült befejezni.

Az új épületben három óvodai csoport – egy Waldorf-, egy napközi és egy rövid programú – kap helyet, illetve a négy elemi osztály, részletezte Váradi Izabella, hozzátéve, hogy az alagsorban konyha és étkezdé is működik. Hozzátette, reményeik szerint a költözési folyamat ezzel nem ér véget, és az 5–8. és középiskolai osztályok is kiköltözhetnek a jelenlegi városszéli épületből. „Ígéretünk van arra a polgármesteri hivataltól, hogy ezek az osztályok is el fognak költözni jövőre egy másik, az óváros kellős közepén található épületbe. S akkor már a két iskolaépület egymáshoz közel lesz” – ismertette a terveket az igazgató. Elmondta, 5–8-ban egy, középiskolában két osztályuk van évfolyamonként, ugyanis nyolcadik után a vidéki diákokat is fogadják, és

egy mozaikrendszerben működő matematika–informatika, illetve biológia–kémia fél osztályt, illetve egy humánfilológia osztályt indítanak.

Kollégiumot is nyitnak

Az iskola fejlesztése folytatódik, az igazgató szerint a katolikus egyház segítségével egy bentlakást is beindítanak, melyhez szociális program is társul. „Kicsiben indul, és reméljük, hogy lesz rá támogatás, hogy ki tudja nőni magát, és önálló épületbe kerüljön” – mondta Váradi Izabella, aki szerint az új tanévtől 12 diák lel itt otthonra, de ha nő az érdeklődés, a későbbiekben a református egyház épületeinek egyikében is működhet. „Az iskola úgy szórványkollégium, hogy nincs bentla-

„Megújult a református egyház tulajdonában levő, a 19. század közepén épített belvárosi iskolaépület, melyet birtokba is vehettek az iskola kisdíákjai. Az ingatlanban az iskola névadójának, Németh László írónak az apja is tanított.”

kása és mikrobusza. Ez tarthatatlan, a legégetőbb feladatunk, hogy ezt a két problémát megoldjuk” – hangsúlyozta az iskolaigazgató, hozzátéve, ezekre azért van szükség, hogy fogadni tudják a szórványtelepülésekről érkező gyermekeket, akik egyébként nem tanulnának magyarul. Nagybánya környékén vannak falvak, ahol – akárcsak Csángóföldön – fakultatív rendszerben zajlik a magyar oktatás. „Ezeket a gyerekeket kellene behozni magyar tagozatra, és ehhez feltétlenül fontos a bentlakás. – hangsúlyozta Váradi

Izabella. – Nagyon messziről indult a nagybányai magyar oktatás, ezért úgy gondolom, az, amit az elmúlt öt évben elértünk, óriási eredmény” – összegzett az igazgató.

Iskola közadakozásból

A tanévnyitón jelen lévő Kövér László, a magyar Országgyűlés elnöke emlékeztetett, hogy az iskolaépületet a nagybányai magyarság közadakozásból kezdte építeni 1859-ben, amikor lezárult az 1848-as forradalmat és szabadságharcot követő megtorlások korszaka. Az akkor tizenegyezer fős lakosságú Nagybánya lelkileg is felszabaduló hat-ezer fős magyarságának az első dolga az új iskola építése volt. Kijelentette: az egykori nagybányai magyarság önzetlensége és felelősségtudata nélkül a mai magyarok nem nyithatnának tanévet az épületben. „Mindig volt, mindig van magyar megmaradás, mindig van magyar újjászűlés, ha hiszünk benne és teszünk érte, ha mindenki megteszi, ami tőle elvárható” – fogalmazott Kövér László. Bak László református lelkész átadja az épület kulcsát Váradi Izabella igazgatónak, míg Kövér László az Országgyűlés elnöki csengőjének a másolatát adta ajándékkul az iskolának.

Kelemen Hunor RMDSZ-elnök a romániai oktatás alulfinanszírozottságára emlékeztetett, és amellet foglalt állást, hogy a GDP hat százalékát fordítsák oktatásra. Arra is felhívta a figyelmet, hogy a szórványban, ha a magyar oktatás nem minőségi, a szülők román iskolába íratják gyermekeiket.

A nagybányai önálló magyar iskola, a város szülötte nevét viselő Németh László Gimnázium 1998-ban alakult három különböző tanintézetben működő magyar tagozat összevonásával.

PAP MELINDA

„Kicsit izgultam, hogy milyen lesz, meg fogom-e tanulni leírni az E betűt”

Édesek, értelmesek, okosak, mondja Cserei Hajnal tanítónő a sepsiszentgyörgyi Váradi József Általános Iskola step by step osztályának előkészítő kisdiákjairól, akiket Vári Kinga tanítónővel együtt vezet be az iskolai életbe. A legnagyobb öröm, hogy generációk óta változatlanul szeretnek iskolába járni a legkisebbek, a legnagyobb kihívás, hogy a már számítógépen felnövekedett gyerekek figyelmét órákon keresztül lekössék, mondják a tanítónők.

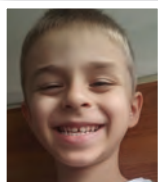
Orsi Mátyás

Sokat játszunk, a tancik kedvesek, és azt is nagyon szeretem, hogy amikor az udvaron esik, találok hernyót. Még nem tudom, mi leszek, ha nagy leszek, de majd az iskolában ezt is kiderítem. Az óvodában is jó volt, de örültem, hogy kellett jönni iskolába.

Tóbiás Tas

Az a jó az iskolában, amikor betűket írunk, rajzolunk, eszünk és játszunk. Egy kicsit féltem, hogy kell jönni iskolába, nem gondoltam, hogy ilyen jók lesznek a tancik. Szeretem őket. Szeretném megtanulni a betűket leírni, kézimunkázni.

Czine Balázs Attila

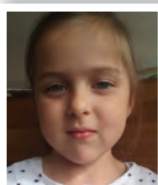
Szólítsatok csak Bazsának. A legjobb az iskolában a szünet. Két nagyszünet is van, amikor megyünk az udvarra. De benn is szoktunk játszani. Van olyan játékszünet, amikor elő lehet venni a játékokat vagy a könyveket. Van, aki nézegeti a könyveket,

inkább a lányok és néhány fiú is, de én inkább játszom a kisautómmal és a kerekese hajómmal.

Onica Patrícia

Sokat játszunk az iskolában a barátaimmal. A tancikkal tanulunk, a reggeli üzenetben olvasunk. Olvasni annyira én még nem tudok, de a betűket már ismerem. Könnyebb, mint ahogy gondoltam. Semmi sem nehéz.

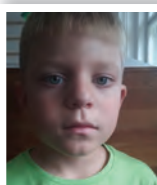
Hidi Orsolya

Szoktunk kapni piros pontot, én is kaptam. Főleg, ha tanulunk. Dolgoztunk a munkafüzetbe. Mindenki kapott, én is.

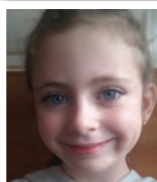
Bölöni Lili

Szeretek játszani, tanulni. Azt mesélték, hogy jó lesz az iskola, és olyan is lett. Az osztályterem is tökéletes, épp olyan, amilyennek elképzeltem.

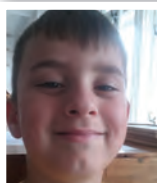
Egyed Gergő Bence

Szeretem az iskolát, mert szép és jó itt. Sokat játszunk, és tanulunk is, mert ez azért step by step osztály, mert játszva tanulunk. Rajzolunk. Én reggel szeretem a legjobban, akkor van a reggeli üzenet, beírjuk a dátumot, például, hogy 2017-ike, és kiderül, hogy kinek van születésnapja.

Csiszér Abigél

Jó volt az iskolában már az első nap. A legjobban a barátaimmal szeretek játszani, és a saját játékaimmel, ezeket behozom otthonról, a macikat. Tanulni színezést szoktunk.

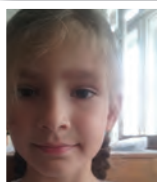
Dulány-Balog Zádor

Azért szeretem jobban az iskolát, mint az óvodát, mert itt nem kell aludni. Megünnepeljük a születésnapokat. Egyáltalán nem féltem az iskolától, első nap egy kicsit izgultam, hogy milyen lesz, meg fogom-e tanulni az E betűt leírni. Azt mondták, meg fognak tanítani még olvasni és formákat rajzolni, de én a rombuszt még nem tudom.

Zenkő Anna

Játsszunk, tanulunk, szünetezünk, eszünk az iskolában. Én rajzolni szeretek a legjobban. A kedvenc plüssömet, például a cicámat. Szeretnék megtanulni írni és olvasni.

Bedő Panna

Az iskolában másokat tanulunk, mint az óvodában, itt még nem is alszunk. Én közbe szeretnék pihenni. Azért csak úgy jobb itt, mint az óvodában, sokat tanulunk. Volt már házi feladat is, nem iskolai feladat, de szoktam rajzolni, nem is kell nekem segítség.

Györgyjakab Bence

Tanulunk a naptárról, számoljuk, hogy már hány napot jártunk iskolába. Jobban szeretem az iskolát, mint az óvodát, mert nem kell aludni. Szeretnék megtanulni olvasni, akkor elolvashatók egy újságot és egy könyvet.

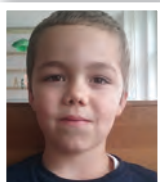
Kisgyörgy Zoárd

Legőzni szeretek a legjobban az iskolában. Szeretnék megtanulni írni, akkor minden-félét leírnék. Otthon elmesélem mindig, hogy jó volt az iskolában.

Debreczeni Csanád

Én már otthon gondoltam, hogy jó lesz az iskolában. Az állatokról szeretek tanulni. Voltunk anyával lovagolni, és otthon vannak nyuszik. Van egy nagyon jó barátom, aki még nem jár iskolába, de olyan barátom is van, aki már jár. Most már ideje volt nekem is jönni iskolába, nagyon sokat jártam óvodába.

Grubisics Kristóf

Azt szeretem a legjobban, amikor egy kicsit letakarjuk a fejünket és szundizunk. Szeretnék megtanulni olvasni, sok mindent és sokat olvasnék. Most anya és apa olvasnak nekem mesét. Nem tudtam eldönteni, hogy milyen lesz majd az iskolába, azt gondoltam, jó is lesz, meg rossz is. Most is ilyen, jó is, meg rossz, de azért jobb, amikor játszunk.

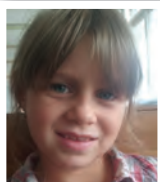
Buzogány-Csoma Eszter

Kimegyünk szünetre az udvarra, az a legjobb, mászunk fára és lovacska: az egyik barátnőmmel azt játszunk, hogy ő a lovacska, és én vagyok a gazdája. Nem nehéz a tanulás, de azért nem sejtettem, hogy románul és angolul is kell tanuljunk.

Vári Hanga

Azt gondoltam, minden nagyon érdekes lesz majd az iskolába. Hasonló lett. Nem épp ilyennek képzeltem az osztálytermet, de így még szebb. Legjobban bent szeretek játszani, mert amikor hideg van kint, akkor fázom. Az írást és az olvasást szeretném megtanulni.

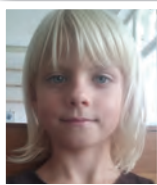
Gál Anna

Első nap végigvittük a csengőt úgy, hogy meg ne szólaljon. Mindannyian rá kellett álljunk egy narancssárga szőnyegre, és mind ráfértünk. Én a legjobban az iskolában szeretek lenni.

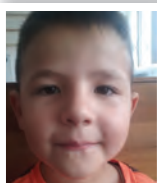
Lázár Csenge

Nyáron megvásároltuk, ami kell az iskolába. Annyi mindent hoztam, hogy egyszerre nem fért el a táskámban. Örültem, hogy jöhetek iskolába. Van reggeli üzenet. Ki kell találni néhány dolgot, például a kockákban van 2, 0, 1 és 7. Mesét is hallgatunk.

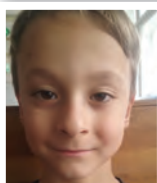
Dezső Petra

Lehet tanulni az iskolában. Kíváncsi vagyok, milyen írni és olvasni. Szeretnék egyedül mesét olvasni. Most anya olvas, de én is mondok mesét, aztán majd olvasni is tudok majd. A tanulásban nem fáradok el csak akkor, ha kinn sokat szaladgálunk.

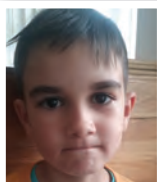
Vitályos Péter

Szuper az iskola, mindent csinálunk, rajzolunk, tanulunk, tesszük be a pálcikákat, azokkal számoljuk, hogy már hány nap telt el az iskolából. A legnehezebb az iskolából a tanulás, nehéz megtudni, hogy milyen számot kell írni. De szoktam nyújtani a kezem, és akkor tudom a választ.

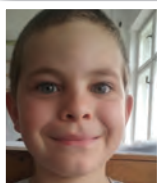
Kónya Örs

Nagyon vártam, hogy már jöhessek iskolába, mert nem tudtam, hogy milyen lesz. Vannak barátaim. A legjobb barátom a másik osztályba jár, de vele is találkozom a szünetben az udvaron. Reggel azért kell sietni, hogy ne késsünk kell. Amikor a tanci csenget, rá kell figyelni. Még tornaóra is szoktunk járni.

Nagy Zoltán

Nagyon jó az iskolában, szeretem, hogy lehet hozni játékot otthonról, örökre is. Itt marad, és akkor itt játszunk vele. Néha tanulunk, eddig rajzolni tanultunk formákat. Szeretnék megtanulni írni s számolni.

Zakariás Benedek

Nekem a legjobb az iskolában az uzsi. Anya néha szalámis, néha vajás szendvicset csomagol. Én leginkább a betűket szeretném megtanulni, mert nagyon szeretnék egyszer valamikor írni. Csak simán szeretnék írni. Például írnék leveleket a barátainknak.

Török Maja

Van testvérem, aki azt hiszem, nagyobb, de ő nem mesélt az iskoláról. Szoktam anyáékkaal beszélgetni az iskoláról, elmondom, hogy milyen jól telik. Az iskola jobb, mint az óvoda. Szeretem a tancikat. Szeretném megtanulni az iskolában, hogy kell csendben ülni.

Kovács Janka Bernadett

Azt szeretem, amikor rajzolunk. Még a tancikat is szeretem. Szeretnék megtanulni matekozni.

Barátok az ellenfél táborából – lendület és lelkesedés a sportolimpián

Egyre több tinédzser vesz részt az erdélyi magyar diáksport seregszemléjén, a sportolimpián, amelyet idén már harmadik ízben szerveztek meg Kolozsváron. A rendezvény legfőbb erénye a sport közösség-szervező erejében rejlik – számoltak be a szervezők.

Grabán Zsolt, a sportolimpia főszervezője a rendezvény végén úgy értékelt: egyre több diák kerül fel Kolozsvárra, egyre több iskola küldi el diákjait a megmérettetésre, ez biztosította a szeptember 19–22. közt szervezett 3. sportolimpia sikerét. „Ami számunkra nagyon nagy pozitívum, hogy azok a sportolók, akik az elmúlt két évben részt vettek a sportolimpián, most önkéntesként tértek vissza, és segítettek a rendezvény sikeres lebonyolításában” – mutatott rá a sport közösség-szervező erejére Grabán Zsolt.

Hozzáfűzte: fontos számukra, hogy a diáksportolók generációi közötti kapcsolat folyamatos, nem törik meg, akik kikerültek a gimnáziumokból, egyetemistaként is visszajönnek, a sportolimpián megkötött barátságok a későbbiekben is megmaradnak.

A paralimpikon mint kiváló mesélő

No, de ne szaladjunk ennyire előre. Mielőtt vége lett volna a sportolimpiának, előbb természetesen elkezdődött. Mégpedig a hivatalos megnyitóval: Grabán Zsolt főszervezőnek, Bodor Lászlónak, a sportolimpia elnökének és Markó Bálintnak, a BBTE rektorának rövid, valamint Porcsalmi Bálintnak, az RMDSZ ügyvezető elnökének kicsivel hosszabb köszöntőjével startolt. Bodor László elárulta, idén 510 diák vesz részt a rendezvényen, azaz tovább bővült a mezőny, hiszen a tavaly 450, míg első alkalommal mintegy 250 diák érkezett a megmérettetésre. Valamennyi megszólaló – a gyerekek őszinte elégedettségére – igyekezett lényegre törően, rövidre fogni a mondanivalóját. Dicséretükre legyen mondván ez sikerült is nekik, hiszen ők is tudták, ebben a korban az ifjak türelme nem végtelen.

A középiskolás diákok – a korsztályra jellemző módon – eleinte mérsékelt lelkesedést tanúsítottak a megnyitó iránt, ahogy az lenni szokott, többen inkább egymással

Fotó • MANASES SÁNDOR

• Az egészséges versengésre, a fair play szabályaira is megtanít a sport

beszélgettek. Azonban amint Killyéni András sporttörténész elkezdett a rendezvény fővédnökével, Románia első paralimpikonjával, Novák Károly Eduárddal beszélgetni, úgy lett egyre nagyobb a csend a teremben. Az ugyanis hamar kiderült, hogy Novák Károly Eduárd nemcsak kiváló sportoló, de nagyon jó mesélő is, egyik-másik poénjának az időzítését még a stand up comedy műfaját professzionálisan űző humoristák is megirigyelhették volna. Mindenesetre a paralimpiai bajnok magával ragadó előadasmódja szinte magától értetődő természetességgel teremtette meg a tökéletes fegyelmet. Elég volt ránézni a serdülő ifjak arcára ahhoz, hogy megállapíthassuk: ezúttal bizony garantáltan nemcsak látszólag, hanem igazán, őszinte érdeklődéssel figyelnek.

„Ne féljete a kihívásoktól”

Pedig a történetnek voltak olyan részei is, amelyet még erős túlzással sem lehetne viccesnek nevezni.

Novák Károly Eduárd elárulta, 8 éves volt, amikor először megfogalmazódott benne, hogy olimpiai bajnok akar lenni, akkor még gyorskorcsolyázóként. Azonban 1996-ban egy autóbaleset után amputálni kellett az egyik lábfejét – mesélte, az elbeszélés sallangmentessége pedig szemmel láthatóan lenyűgözte közönségét. Arról is beszélt, az Athénban a 2008-as paralimpián részt vevő romániai küldöttség vele együtt mindössze három fős volt. Akkor ezüstérmet nyert, és csalódásként élte meg, hogy hazatérésekor a reptéren csak a felesége és a gyerekek várták, más senki. A pénzügyi válság 2009-ben az ő cégüket is

megviselte, a csőd szélére kerültek. 2010-ben bezárták a céget, hogy tudjon aranyérmet nyerni, amire nem volt garancia, hiszen négy év alatt sok minden történhetett. „Akkora nyomás van az olimpiai versenyen, hogy csak kevés sportoló tudja elviselni. Rengeteg a sportoló, aki Európa- és világ bajnokságon már nyert, de olimpián nem. Akkor volt a feszültség, hogy legszívesebben inkább tévéztém volna” – mesélte. Ekkor szinte már a légy zümmögését is hallani lehetett a teremben. Novák elmondta a Londonban nyert aranyérem történetét is: az elődöntőben egy ottani versenyzőt győzött le világcsúccsal, a 5800 brit mégis felállva tapsolt. „Ne féljete a kihívásoktól. Tiétek az erő” – fordult a diáksereghez, akiknek nem kellett külön biztatás ahhoz, hogy spontán vastapsban törjenek ki, felállva ünneplve példaképüket.

Idén mintha minden gátlás feloldódott volna

Érthető tehát, ha a fiatalok lelkesedése nem lankadt a sportolimpián. Az utolsó napon a fiúk kosárlabdadöntőjében – amelyet már a helyszínen tekinthettünk meg – felnőtt ultrákat megszégyenítő hangulatot teremtettek. Köztük foglalt helyett Elkan Glória, a kolozsvári Báthory István Elméleti Líceum végzős diákja is, aki a lányok kosárlabdatornáján vett részt. Még nem érettségizett, de máris iga-

„Idén 510 diák vett részt a rendezvényen, azaz tovább bővült a mezőny, hiszen a tavaly 450, míg első alkalommal mintegy 250 diák érkezett a kolozsvári megmérettetésre.”

zi profiként nyilatkozott lapunknak. „Nagyon-nagyon jól telt. Tavaly még az volt a hozzáállásom, hogy csak harcolunk, küzdünk a győzelemért, de idén mintha minden gátlás feloldódott volna, és tényleg jól éreztük magunkat” – mesélte friss élményeit.

A döntőt egyébként a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Líceummal vívott nagy küzdelemben

a csíkszeredai Márton Áron Főgimnázium nyerte. A bajnokcsapatból a torna legjobbjának megválasztott Tamás Benedek is arról számolt be, sok új ismerőst, barátot szerzett az ellenfelek táborából. Azt is kiderült,

„Hamar kiderült, hogy Novák Károly Eduárd nemcsak kiváló sportoló, de nagyon jó mesélő is, egyik-másik poénjának az időzítését még a stand up comedy műfaját professzionálisan űző humoristák is megirigyelhették volna.”

hogy nem csupán játssza, de érti is a kosárlabdát. Tárgyilagosan értékelte teljesítményüket, miszerint a torna-győzelmet a stabil védekezésnek és a higgadtságuknak köszönhetik. Szabó Előd Zsolt, aki a székelyföldi gimnáziumnak nemcsak a fiú kosárlabda-, hanem a lány kézilabdacsapatát is győzelemre vezette, szintén azt emelte ki, hogy a gyerekek a sportsikerek élményénél jóval többel gazdagodtak. „Ez nem is kérdés, az előző években is így volt, most is így van, és ezután is így lesz” – szögezte le a tréner. Elárulta, ő alapvetően kézilabdaszakos, a kosárlabdacsapatot a kollégája távollétében vette át. Mint részletezte az általa vezetett srácok a döntőre abból merítették önbizalmat, hogy a csoportkörben is le tudták győzni előzetesen esélyesebbnek gondolt ellenfelüket. Grabán Zsolt a rendezvényt követően elmondta: 2018-ra újabb sportágakat igyekeznek majd felvenni az erdélyi magyar középiskolás diákok sereg-szemléjének programkínálatába.

Mint részletezte, Novák Károly Eduárddal, a rendezvény pályakerékpárban paralimpiai bajnok fővédnökével konzultálva arra az álláspontra jutottak, hogy a kerékpározást is felveszik a versenyszámok közé.

KISS ELŐD GERGELY

Eredmények

Úszás

Fiúk, 50 m gyors: Mihály Zsolt Hunor (Mikes Kelemen Elméleti Líceum)

Fiúk, 50 m hát: Mihály Zsolt Hunor (Mikes Kelemen Elméleti Líceum)

Fiúk, 50 m mell: Adorján Előd (Márton Áron Főgimnázium)

Lányok, 50 m gyors: Kovács Kriszta Nóra (Csiky Gergely Főgimnázium)

Lányok, 50 m hát: Székely Éva (Bolyai Farkas Elméleti Líceum)

Lányok, 50 m mell: Lukács Henrietta (Bolyai Farkas Elméleti Líceum)

4 x 50 m vegyes gyorsváltó: Apáczai Csere János Elméleti Líceum

Atlétika

Fiúk, 100 m sík: Molnár László (Apáczai Csere János Elméleti Líceum)

Fiúk, 1000 m sík: Rogoz-Lőrincz Erik (Onisifor Ghibu Elméleti Líceum)

Fiúk, súlylökés: Maneasz Roland Levente (Apáczai Csere János Elméleti Líceum)

Fiúk, távolugrás: Molnár László (Apáczai Csere János Elméleti Líceum)

Lányok, 80 m sík: Réti Krisztina (Domokos Kázmér Szakközépiskola)

Lányok, 800 m sík: Réti Krisztina (Domokos Kázmér Szakközépiskola)

Lányok, súlylökés: Dósa Kinga (Báthory István Elméleti Líceum)

Lányok, távolugrás: Gozner Ingrid Fanni (Báthory István Elméleti Líceum)

4 x 100 m vegyes váltó: Bolyai Farkas Elméleti Líceum

Asztalitenisz:

fiúk: Bardocz Szilárd Zsolt (Baróti Szabó Dávid Technológiai Líceum)

lányok: Brasai Izolda (Baróti Szabó Dávid Technológiai Líceum)

vegyes páros: Farkas Bence, Varga Krisztina (Bolyai Farkas Elméleti Líceum)

Labdarúgás: Puskás Tivadar Szakközépiskola

Kézilabda:

fiúk: Cserey-Goga Technológiai Líceum

lányok: Márton Áron Főgimnázium

Kosárlabda:

fiúk: Márton Áron Főgimnázium

lányok: Mikes Kelemen Elméleti Líceum

Röplabda:

fiúk: Báthory István Elméleti Líceum

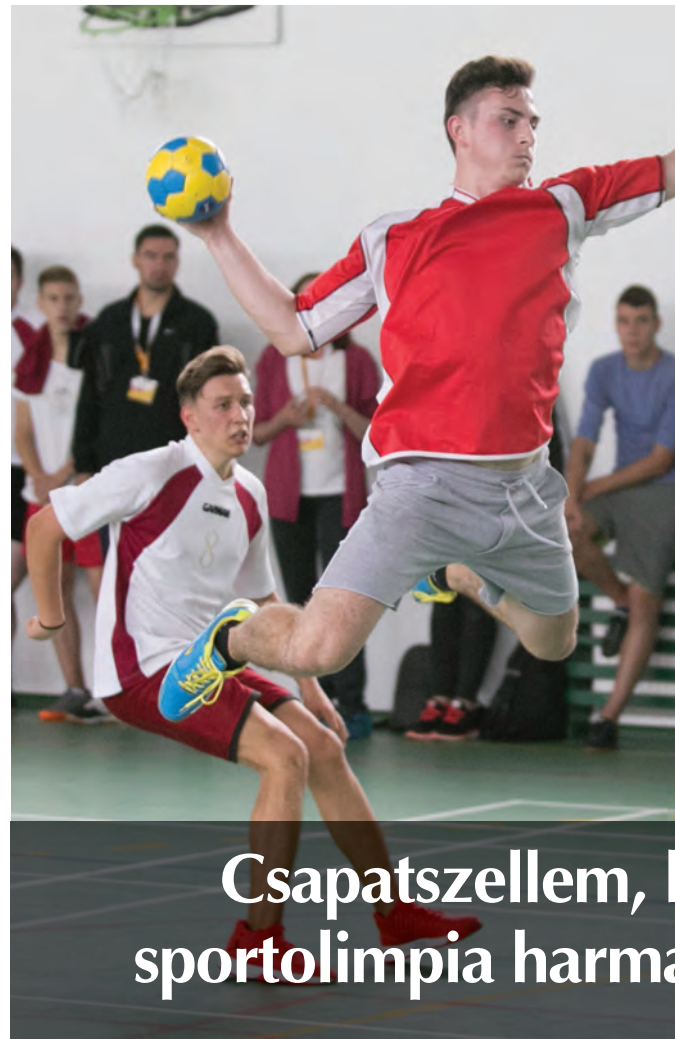
lányok: János Zsigmond Unitárius Kollégium

Strandröplabda:

fiúk: Gheorghe Pop de Băsești Technikai Líceum

lányok: Kölcsey Ferenc Főgimnázium

vegyes: Báthory István Elméleti Líceum

Csapatszellem, K
sportolimpia harma

közösségépítés –
adszor Kolozsváron

KÉPRIPORT

13

FOTÓK: MANASES SÁNDOR

2017. október

Temesvári fókuszban a kétnyelvűség – motiválni a gyereket a maganyelv-tanulásra

A nyelvileg vegyes családban felnövő gyermekek anyanyelvhasználatának fejlesztését és maganyelv-tanulását segíti elő temesvári Integratio Alapítvány. A projektről a részt vevő pedagógusok számoltak be a *Magyar Közoktatásnak*.

Az anyanyelvnek az egyén életében betöltött privilegiált helyzetét talán senki sem kérdőjelezi meg. Ahogy a közhelyszerű kijelentés tartja: ezen imádkozunk, ezen vallunk legszívesebben szerelmet, és szép, nem szép, de káromkodni is ezen tudunk a legjobban – avagy a spontán érzelm kifejezés eszköze az anyanyelvünk. De akkor mi történik, amikor az egyik szülőnek egyféle, a másik szülőnek másféle az anyanyelve? Találkozunk olyan példakkal, amikor egymás között a szülők egy harmadik nyelvet használnak, s a gyermek is ezt tanulja meg anyanyelv-

ként, bár tény, hogy a romániai vegyes családokra nem ez a jellemző tendencia. A tömbmagyarság képzeletbeli határát átlépve, többféle nyelvhasználati szokást is megfigyelhetünk. Van, ahol a gyermek csak egy nyelvet tanul meg, van, ahol mindkettőt, s a legtöbbször talán az történik (bár erre nézvést talán az óvodák és elemi iskolák szolgálhatnának precíz adatokkal), hogy az egyiket jól érti és beszéli, a másikat pedig kevésbé. A temesvári Integratio Alapítvány az elmúlt években olyan foglalkozásokat valósított meg, amelyek a nyelvileg vegyes családban

felnövekvő gyermekek anyanyelvhasználatának fejlesztését és maganyelv-tanulását segítette, segíti elő. Az alapítvány nemrégiben olyan szakmai műhelyt szervezett különböző megyékből érkező pedagógusok számára, ahol közös munkával tananyagfejlesztést végeznek. Az eseményről a projekt felelőseit, Erdei Ildikót, a temesvári Bartók Béla Elméleti Líceum igazgatóját kérdeztük, megszólaltattuk Tasi Ottília tanítónőt, aki koordinálja a résztvevők munkáját, illetve néhány részt vevő is beszél a programmal kapcsolatos véleményeiről, eddigi tapasztalatáról.

Fontos a korai kétnyelvűség kialakítása

– Az Integratio Alapítvány tananyagfejlesztő szakmai műhelyéről Erdei Ildikót, a temesvári Bartók-líceum igazgatóját kérdeztük. Pontosan melyek is ennek a műhelynek a célkitűzései?

– A temesvári Integratio Alapítvány az elmúlt tíz évben több olyan projektet is megvalósított, amelynek célja a nyelvileg vegyes családokban felnövekvő gyerekek ma-

szakmai műhely egy olyan projekt része, amely azt tűzte ki célul, hogy kidolgozzon egy tananyagot, amely akár az óvodapedagógusok és tanítók alapképzésében, akár a továbbképzésükben alkalmazható legyen. Az elmúlt évek tapasztalata azt mutatja, hogy a magyar tannyelvű óvodába és iskolába olyan gyerekeket is beíratnak, akik otthon nem (csak) magyarul beszélnek: Temes megyében minden második óvodás és minden harmadik kisiskolás olyan családból származik, ahol a kommunikáció nyelve elsősorban nem a magyar nyelv. Az intézményeket, az ott dolgozó óvodapedagógusokat és tanítókat kihívás elé állítja ez a helyzet, ezért fontos lehet a korai kétnyelvűség kialakításának elméleti és módszertani alapjait elsajátítani.

– A műhelyen nemcsak temesváriak vettek részt, ha jól tudom. Honnan érkeztek érdeklődők?

– A temesvári Bartók Béla Elméleti Líceumban 2017 márciusában konferenciát szerveztünk Nyelvileg vegyes családok gyerekei a magyar óvodában, iskolában címmel. A szakmai eseményen kilenc megye közel 50 pedagógusa tanácskozott szakértők és kutatók közreműködésével a kétnyelvűség kialakításának lehetőségeiről és kihívásairól. Ez az esemény, illetve az iránta való ilyen mértékű érdeklődése is azt jelezte számunkra, hogy a probléma nem korlátozódik pusztán a mi régiókra, nem helyi jellegű, ezért nyitottunk más intézmények, települések felé. A mostani műhelyre 8–12 kollégát vártunk, de mivel nagyobb volt az érdeklődés, fogadtuk mindazokat a jelentkezőket, akik be akartak kapcsolódni a munkába. A helyi kollégák mellett aradi, dévai, szamosújvári, válaszúti érdeklődők voltak jelen, de volt, aki Brassóból csatlakozott a módszertani munkához.

• Erdei Ildikó: „A szülőket és pedagógusokat is megszólítjuk.”

gyanyelv-tanulásának elősegítése volt. Ezek közül volt olyan, amely a szülőket szólította meg, mások pedig a magyar óvodákban és iskolákban dolgozó pedagógusoknak szóltak. A projektek eredményei közül a szülőknek szóló tájékoztatót vagy a maganyelv-tanulást elősegítő nyelvi játékokat emelném ki. Az augusztus 28–29-én megvalósult

– Mi volt a foglalkozás szakmai programja, mivel gazdagodhattak a résztvevők?

– A szakmai műhelyre olyan kollégák jelentkezését vártuk, akik a következő hónapokban egy-egy módszer kipróbálását vállalták. A műhely első felében a különböző módszereket mutattuk be, ezeket tanultuk meg, majd a második részben a teszteléssel kapcsolatos feladatokat beszéltük meg. A visszajelzések alapján azt mondhatom, hogy a kollégák pozitívan értékelték a találkozót, hasznosnak ítélték a tanult módszereket, technikákat és csak a tanácskozás idejének rövidségére panaszkodtak.

– Tervez-e az alapítvány több hasonló műhelyt, esetleg ennek az alkalomnak lesz-e folytatása, kiértékelése?

– A három hónapos próbaidőszak után, 2018 februárjában lesz egy újabb szakmai műhely, amelynek témája

„A szakmai eseményen kilenc megye közel 50 pedagógusa tanácskozott szakértők és kutatók közreműködésével a kétnyelvűség kialakításának lehetőségeiről és kihívásairól.”

ezen tesztelési időszak eredményeinek megbeszélése lesz, ekkor kerül sor a képzési és taneszközcsoomag véglegesítéséhez szükséges visszajelzések feldolgozására. Ugyanakkor októberben szervezünk a témában egy tesztképzést is Nagybányán óvodapedagógusok és tanítók részére. A képzési és taneszközcsoomag végleges változatának elkészítése áprilusra várható.

– Kire, milyen szervezetekre számítanak a tananyag népszerűsítése terén?

– A projekt megvalósításában számítunk a szakértők és pedagógusok együttműködésére, kreativitásukra és szakmai tapasztalatukra, illetve az elkészülő tananyag felhasználásában, a jó gyakorlatok megosztásában pedig a szórványoktatási központok hálózatára és a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének partnerségére.

„Odafigyelünk arra, hogy a román fél se érezze magát kizártnak”

Tasi Ottilia a Bartók Béla Elméleti Líceumban tanít, a projektben szakértőként van jelen, ahogy ő fogalmazott: „koordinál(gat)ja” a többiek munkáját. Négy évet a Bihar megyei Érszőlösön tanított, 1991-től pedig Temesváron dolgozik. Az elmúlt évek tapasztalatairól, illetve a programba való bekapcsolódásának személyes és szakmai motivációjáról kérdeztük.

• Tasi Ottilia: „A legnagyobb kihívás, hogy örömmel jöjjön a gyermek.”

– Tanítóként milyen szempontból jelent kihívást az, ha egy gyermek vegyes anyanyelvű családból származik?

– A legnagyobb kihívás az, hogy a gyermek az iskolába örömmel jöjjön, ott jól érezze magát. Amennyiben nem vagy kevésbé tud magyarul, nehezebben tud társaival kommunikálni, játszani. Ettől szorongóvá válhat, kevesebb a sikerélménye. Ezt a helyzetet kell megelőzni, olyan meleg, befogadó környezetet teremteni, ahol motiválttá válik a magyar nyelv megtanulására. A másik kihívás a szülőkkel

való kommunikáció, kapcsolattartás. Már iskolába lépéskor elmondjuk, hogy a magyar nyelvű intézményben elsődleges a magyar nyelv használata, de a vegyes családok esetében odafigyelünk arra, hogy a román fél se érezze magát kizártnak. Úgy gondoljuk, ha a gyermeküknek a magyar iskolát választotta, bizalmat sugalltunk, hogy gyermeküknek a lehető legjobb oktatást-nevelést fogjuk nyújtani. Igyekszünk partnerré tenni mindabban a folyamatban, ami a nyelvtanulással együtt jár. Nincs rá receptünk, mi a jó megoldás. Mindenesetre a szülőértekezletet magyar nyelven tartjuk, akinek szükséges, amolyan „fülbe sugdosós” módon fordít a magyar házastárs vagy egy vállalkozó szülő. Az osztály levezető csoportján is magyarul kommunikálunk. A gyermekek egyéni értékelését, amit minden családdal külön-külön tartunk, valamint a fogadóórákat igény szerint bármelyik nyelven megtartjuk, s próbálunk minden kérdésre kielégítő választ adni.

– Mi motivált téged a tananyagfejlesztő műhelyen való részvételre, milyen eredményt vársz a programtól?

– A vegyes házasságokból származó gyermekek száma a magyar iskolában növekvő tendenciát mutat. Ezek tények. Örülünk neki, hiszen azt jelenti, intézményeinknek, pedagógusi munkánknak hitele van. Viszont erre nem vagyunk felkészülve. Sem a tanítóképzőkben, sem a tanárképzés során nem tanítják, milyen módszereket használjunk, hogyan változtassuk a hátrányt előnnyé, hogyan váljon a gyermek kétnyelvűvé úgy, hogy a nyelvtanulást ne teherként élje meg. A pedagógusok egymás tapasztalatából tanulva alkalmaznak különféle oktatási anyagokat, nyelvi fejlesztő játékokat, legtöbbször a tanórákon kívül. Ebben a programban megpróbálunk kicsit rendszerezni: néhány módszert, technikát „tesztelünk”, az eredményeket, tapasztalatokat úgy összegezzük, hogy egyfajta módszertani segítség legyen óvónők, tanítók számára, útmutató a korai nyelvtanítás elsajátításához.

Hogyan tanulnak meg magyarul a diákok a szórványkollégiumban?

A különböző megyékből, településekről érkező résztvevők sok tekintetben eltérő tapasztalati háttérrel rendelkeznek, azonban közös az anyanyelvoktatás iránti elkötelezettségük. Mindannyiukat arról kérdeztük, mi motiválta az Integratio Alapítvány tananyagfejlesztő projektjében való részvételüket.

• **Juhos Helga:** „A gyerekek jó része nem tudott magyarul”

Juhos Helga tanító, Szamosújvári Magyar Tannyelvű Elméleti Líceum: Tanügyi pályafutásomat a választóti Kallós Zoltán Alapítványnál kezdtem, előbb kollégiumi pedagógus, később óvónő voltam. Erős szórványvidékről kerültek hozzánk a gyerekek. Nagy részük egyáltalán nem tudott magyarul. Nagyon sok módszert kipróbáltam annak érdekében, hogy az iskolába tőlem úgy kerüljön mindenik gyermek, hogy hétköznapi kommunikációs szinten értsen és beszéljen magyarul. Szamosújváron, ahol tanítóként dolgozom, újra szembesültem „kicsiben” ezzel a problémával, bár az osztályban csak három olyan diákom van, aki kétnyelvű családból származik. Továbbra is érdekel a téma, hogy melyik módszer(ek) alkalmazása a leghatékonyabb ebben a helyzetben. Mikor Fodor Emőke barátnőm és immár pedagógustársam a step by step módon működő osztályban elküldte nekem a felhívást erre a programra, nem is gondolkodtam, rögtön igent mondtam. A temesvári

alkalmon lendületes, odaadó, érdeklődő pedagógusokkal találkoztam, akik önzetlenül osztották meg tapasztalataikat a kétnyelvűség helyzetével kapcsolatban. Olyan didaktikai játékokat, iskolán kívüli tevékenységeket mutattak be, amelyeknek segítségével felzárkóztathatjuk a nyelvi

„Nagyon sok módszert kipróbáltam annak érdekében, hogy az iskolába tőlem úgy kerüljön mindenik gyermek, hogy hétköznapi kommunikációs szinten értsen és beszéljen magyarul.”

nehézségekkel küzdő gyerekeket azon társaikhoz, akiknek nincs ilyen problémájuk, és amelyekkel nem utolsósorban a magyar oktatást vonzóvá tudjuk tenni a szülők számára is. En úgy gondolom, hogy ott valami jó kezdődött el. Együtt többet tehetünk a probléma kezelése érdekében. Mosolyogva és tele reményekkel tértem haza, és alig várom a viszontlátást, a kiértékelést és a folytatást.

• **Fodor Emőke:** „Nagy örömmel csatlakoztam a programhoz ”

Fodor Emőke tanító, Szamosújvári Magyar Tannyelvű Elméleti Líceum: Temesvárral, illetve a Bartók-líceummal és az Integratio Alapítvánnyal régi a barátság. Egy hullámhosszon vagyunk olyan oktatásszervezési kérdésekben, mint a kétnyelvűség, magyar identitáserősítő programok, iskolán kívüli nevelési és oktatási programok. Úgy gondolom, hogy bár számbelileg kevesebben vannak, néhány dologban jég-törők. Ilyen ez a kétnyelvűségprojekt is, amelybe mi is bekapcsolódtunk. Nagy örömmel csatlakoztam, hiszen konkrét eszközökkel történik a diákok felmérése, fejlesztése. Úgy gondolom, hogy el kell végre jutni a sok elméleti megközelítéstől a gyakorlati jó példákig. Bizom benne, hogy ez a projekt az utóbbi lesz.

A képzési csomag elemei

A PADE Alapítvány támogatásával megvalósuló képzési és taneszközcsoomagnak több tervezett eleme van: a.) a korai kétnyelvűség kialakításának elméleti és módszertani alapjairól jegyzet készül az óvodapedagógusok és a tanítók számára, illetve e-tanulósos változat is; b.) játék- és gyakorlatgyűjtemény; c.) oktatójáték-csomag; d.) útmutató intézményvezetők számára; e.) kétnyelvű tájékoztató nyelvi vegyes családok számára; f.) óvodabútorterv annak érdekében, hogy a kétnyelvűség kialakításában a helyek módszerét eredménnyel tudják alkalmazni.

DÉNES GABRIELLA

Édesség helyett gyümölcs az iskolában

Romániában keveset költenek a szülők a gyerekek egészséges étkezésére egy friss felmérés szerint. A kolozsvári unitárius kollégium jó példát mutat: hetente szervezett gyümölcsnapja a helyes életmódra irányítja a diákok figyelmét.

Heti háromszáz kiló alma, körte: követendő példa Kolozsváron

Követendő példával szolgál a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium, ahol harmadik éve tartanak szerdánként gyümölcsnapot. Amíg az őszi szezon engedi, idénygyümölcsök kerülnek az előcsarnokban elhelyezett nagy asztalra, hogy ráirányítsák a gyerekek figyelmét az egészséges étkezésre. Az iskola ezzel mintegy előfutára annak az uniós programnak, amelyhez Románia is csatlakozott, és amelynek értelmében az óvodások, valamint az iskolások nyolcadikig heti két alkalommal ingyenesen gyümölcsöt, zöldséget kapnának. A zamatos körtét, szilvát, szőlőt, almát, diót az iskolába járó diákok szülei, kolozsvári és környékbeli településen lakó családok adományozzák, a gyerekek pedig korosztályonként három szünetben csemegézhetnek a folyosón. A gyümölcsök megmosásában, felvágásában a nagyobb diákok segídekzenek önkéntesen. Solymosi Zsolt, az intézmény igazgatója, a kezdeményezés ötletgazdája megkeresésünkre elmondta, a szülők visszajelzése szerint több olyan gyerek is megkóstolja ezeken a napokon a gyümölcsöt, aki egyébként nem szívesen fogyasztja. „Azok a családok, akik nem rendelkeznek gyümölcsfákkal, sok esetben pénzügyi támogatást kérnek a kezdeményezést. Amint elfogy a bio idénygyümölcs, déligyümölcsöt fogunk vásárolni a diákoknak” – nyilatkozta Solymosi Zsolt. A tanintézetben tíz alkalommal tartanak gyümölcsnapot, hetente körülbelül 300 kiló gyümölcs fogy el, hiszen több mint 900 iskolás fogyasztja.

Ne vegyünk egészségtelen rágsálnivalókat a gyerekeknek

A romániai családok havonta körülbelül 150 lejt költenek arra, hogy egészséges ételeket vigyenek a gyerekek az iskolába vagy óvodába tízóráira, ez az összeg más európai országokban 5-6-szor nagyobb – közölte az Agerpres hírügynökség egy élelmiszeripari cég által végzett felmérés eredményeire hivatkozva. A kutatást végző szakemberek rámutattak, a romániai szülők a gyermekek 10

• Élénk érdeklődésnek örvend a gyümölcsnap a kolozsvári unitárius kollégiumban

éves koráig figyelnek oda hangsúlyosan arra, milyen élelmiszert fogyasztanak a kicsik, holott az egészséges táplálkozás minden életkorban kulcsfontosságú. Az egészséges étkezés nagymértékben különbözik a nyugat-európai országokban és Romániában, és természetesen a rá fordított pénzösszeg is. A felmérés eredményei szerint lassan ugyan, de növekszik a természetes alapanyagok iránti kereslet: az iskolakezdést követően egyre többen vásárolnak egészséges élelmiszereket a gyerekeknek, mintegy húsz százalékkal többen, mint a nyári hónapokban, a vakáció idején. A kutatást végzők felhívták a figyelmet, a szülők lehetőleg ne vásároljanak a gyerekeknek olyan rágsálnivalókat, édességeket, amelyek színezéket, konzerválószeret, ízfokozókat tartalmaznak, ehelyett rostokban és proteinekben gazdag élelmiszert válasszanak a boltok kínálatából, hiszen ezek létfontosságúak a szervezet fejlődéséhez. Arra is rámutattak, a felnőttek fokozottan figyeljenek oda arra, hogy mennyi cukortartalmú ételt fogyaszt a gyerek, és kövessék figyelemmel az egyes élelmiszerek csomagolásán, hogy mennyi cukrot tartalmaznak.

Országos kampány kellene

A felmérés kitért arra is, hogy az alacsonyabb jövedelmek miatt egyrészt a romániai vásárlóerő csekélyebb, mint más európai országokban, ugyanakkor hiányzik az egészséges, változatos táplálkozásra buzdító országos nevelési program, mint amilyen például a Nagy-Britanniában és Németországban is működő, 5 per Day elnevezésű kampány, amely napi öt adag zöldség vagy gyümölcs fogyasztására ösztönzi a lakosságot. „Az egészségtelen étkezésnek számos következménye van, ilyen az elhízás – e tekintetben Románia „élen jár” Európában – vagy a gyermekkori cukorbetegség” – mutatott rá Dragoş Erceanu, a kutatást végző Unicorn Naturals vezetője. A kutatás eredményei szerint a romániai élelmiszerek piacán nagy egyenletlenségek tapasztalhatók, főként a legkisebbek, az egy-két évesek számára készített egészséges ételeket lehet kapni, a nagyobbak korosztálya számára azonban rendkívül szegényes az egészséges rágsálnivalók kínálata.

KISS JUDIT

Beszélgetés Szakáll Ildikó nagyváradi matematikatanárral

Az igazi kihívás az a gyerek, akinek nem szívügye a matek

A rendszerváltás évében fejezte be egyetemi tanulmányait, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem iskolapadjából a Hunyad megyei Lupényba került matematika-tanárnőként. A válto-

korban. Ön azok közé tartozik, akik úgy döntenek, hogy vállalják a nehézségeket, így minden tudásával arra törekszik, hogy minél tökéletesebben adjon át ismereteket a gyermekeknek. Honnan jött az ötlet, miért pont ezt a pályát választotta? – Már kisiskolás koromban tudtam, hogy tanítani szeretnék, hiszen már az óvó néni és a tanító néni is példakép volt számomra. Ötödik osztálytól kezdve a matematika lett a kedvenc tantárgyam, mivel könnyen megértettem, és a társaimnak is útmutató tudtam adni, amely elégtétellel töltött el. Az igazi löketet aztán a líceumi matematikatanárom, István Tibor adta meg: ő volt az, akinek a hatására a matematikára egy szép és vonzó tudományként tudtam tekinteni. Innentől kezdve pedig nem volt kérdés, hogy a jövőben mivel szeretnék foglalkozni.

– A matematikaoktatást német nyelven végzi, ami még különlegesebbé teszi hivatását. Hogy alakult ez ki pont így, illetve mennyire okoz nehézséget az, hogy nem anyanyelvén oktatja a tanulókat?

– Eleinte a matematika mellett német nyelvet is tanítottam Borson kiegészítő tantárgyként. Ekkor figyeltem fel rám Boér Antal tanár úr, aki felkért arra, hogy egy nagyváradi iskolában németül kezdjek el matematikát tanítani. A váltás eleinte nehéz volt, de rövid időn belül megtaláltam benne a kihívást, és ez hatalmas motiválóerővel hatott rám. Az igazi élvezetet ebben az egészben az nyújtja nekem, hogy olyan gyerekekkel is meg tudom értetni a matematikát, akik németül gondolkodnak – és ez mind a mai napig a fő mozgatórugója tevékenységemnek.

– Mindenkinek van egy elképzelése arról, hogy milyen módon kell megszerettetni bizonyos tantárgyakat a tanulókkal, illetve miként sajátíthatják el a megfelelő képességeket. Ezek alapján mit tekint a tanári hitvallásának?

– Véleményem szerint a matematika nagyban átalakítja az emberek gondolkodásmódját, és ez hosszú távon

pluszt ad az emberek lelkivilágához. A matematika tanulása ugyanis hozzásegít ahhoz, hogy logikusan gondolkozz és a helyzetképeket valóságként éld át. Diákjaimat ezen nézőpontok megismertetésével próbálom arra sarkallni, hogy a matematika igenis fontos, még ha a mindennapi életben nem is fogunk mindent ugyanabban a formában használni, mint azt az iskolapadban tesszük.

„Igyekszem minél többször olyan matematikapéldával is előállni, amelyek a logikus gondolkodásra nevelnek. Ezek eltérnek a hagyományos feladatokról, szórakoztató jellegűek, amelyet a diákok is nagyon élveznek.”

– Nyilván akadnak olyan gyerekek, akiknek van tehetségük és affinitásuk az egyik legalapvetőbb tudomány és tantárgy, a matematika iránt, és persze vannak, akiknek nehezebben megy, ők, a „nem reál beállítottságúak” esetleg másban tehetségesek. Hogyan, milyen módszerekkel igyekszik megszerettetni azokkal a diákjaival a matematikát, akik az utóbbi kategóriába tartoznak?

– A jó matekesekkel könnyen és gördülékenyen lehet dolgozni, az igazi kihívást azonban az olyan gyerekekkel való munka teremti meg, akiknek nem szívügyük a matematika. Velük ugyan lassabban lehet haladni, és sokkal aprólékosabban kell elmagyarázni az összefüggéseket, de nagy sikerként élem meg, ha megértik a tananyagot. Természetesen az én osztályaimban is minden gyerek más-más képességekkel rendelkezik, ezért a differenciált oktatást részesítem előnyben: közösen kezdjük el a munkát az egyszerűtől a nehéz felé haladva, én pedig

• Németül tanítja a matematikát Nagyváradon Szakáll Ildikó

zások után hazatért, és a határ menti, Bihar megyei Bors községben kezdett el tanítani a helyi iskolában, ahol matematikát és németet is oktatott. Mivel jól beszélt németül, ezért 1998-ban a nagyváradi német tannyelvű Friedrich Schiller Elméleti Líceumban kapott új állást és új kihívásokat, hiszen a két tantárgy ötvözeteként németül kellett oktatnia a matekot. Lassan húsz éve itt tevékenykedik, tapasztalatait és nézőpontját e havi lapszámunkban olvasóinkkal is megosztja. Szakáll Ildikóval beszélgettünk.

– A matematika sokak számára komoly fejtörést okoz már nagyon fiatal

igyekszem mindenkítől csak annyit kérni, amennyi számára még megoldható. A nagyon jók végül különböző országos és nemzetközi versenyeken vesznek részt, ahol iskolánk megsüvegezendő teljesítményeket ért el az elmúlt időszakban.

– Az önálló gondolkodásra nevelő oktatás még ma sem magától értetődő a romániai rendszerben, hiszen sok esetben bemagolják, visszamondják a leckét a diákok, és a tanterveknek megfelelően hatalmas információennyiséget kell elsajátítaniuk. Hogyan vélekedik, hogy van ez a matematika esetében? Megfelelő pedagógusi módszerekkel és hozzáállással lehet segíteni a gyerekek önálló gondolkodásának fejlődését? És ha igen, miként? – Természetesen lehet. Igyekszem minél többször olyan matematikapéldákkal is előállni, amelyek a logikus gondolkodásra nevelnek. Ezek eltérnek a hagyományos feladatokról, szórakoztató jellegűek, amelyet a diákok is nagyon élveznek. Az ilyen gyakorlatokat játsszi könnyedséggel megoldják azok a tanulók, akik hajlandók és tudnak logikusan gondolkodni, azonban komoly fejtörést okoznak az olyanoknak, akik rutinból végzik a feladatokat. Azért szeretem ezeket a gyakorlatokat, mert sokkal többet tanulnak vele a gyerekek, mint ami egy felmérésre vagy vizsgára kell, sokszor az önálló életre neveli őket.

– Véleménye szerint a jelenlegi tantervek mennyire követelnek sokat a diákoktól? Szokták mondani, hogy azért van a terv, hogy legyen mitől eltérni. Ön mennyire igyekszik „testre szabni”, „személyre szabni” a tananyagot és az egyes gyerekek képességeihez, felkészültségéhez igazítani? – Az aktuális romániai tanterv nagyon sokat követel a gyermekektől, de nekünk ezt be kell tartani. Elismerem, hogy a matematikában rengeteg olyan helyzettel találkozunk a diákok, amelyeket ilyen formában a későbbiekben sosem fognak használni, de a logikus gondolkodáshoz ezek is elengedhetetlenek. Minden osztály más, minden gyermek egyedi, ezért ugyanazt és ugyanúgy nem lehet sem minőségben, sem mennyiségben átadni nekik. Az, hogy miként mutatom be a tananyagot, attól függ, hogy milyen típusú az osztály, meg kell ismerni a

gyermekeket ahhoz, hogy tudjuk, mit várhatunk el tőlük.

– Sok tantárgy esetében elhangzik, hogy nem követi eléggé a „lépésről lépésre elvet”, így az oktatási rendszer túl rövid idő alatt túl sok mindent akar megtanítani a diákoknak. Ennek következményeképp, aztán az történik, hogy mielőtt elsajátítottak volna kellőképpen és hatékonyan egy adag tudnivalót, már jön is a következő, és így módon „lyukak”, hiányosságok maradnak a tudásukban, az alapszolgok pedig sokszor kimaradnak, a tanterv meg rohan tovább. Hogyan látja ezt? És mit lehet ez ellen tenni?

– A tananyag elég nagy, és szűkösek a határidők, így nincs időnk arra, hogy mindent tökélyre fejlesszünk mindenkinél. Éppen ezért próbálok megértetni a gyerekekkel, hogy mindent időben meg kell tanulni ahhoz, hogy könnyebben és gördülékenyebben haladjunk. Ha ezt megértik és igyekeznek, akkor nincs gond. Ugyanakkor a mi iskolánk szerencsés helyzetben van, hiszen kicsik az osztályközösségek, ezért a diákok is jobban ismerik egymást, mint mondjuk egy harmincfős csoportban. Ennek köszönhetően egymást is könnyebben tudják segíteni, ha valamiben elakadnak.

– A matematika egzakt tudomány, úgy tűnhet, hogy a legegyszerűbben az iskola falain belül sajátítható el. A nagy technológiai fejlődéseknek köszönhetően ugyanakkor a fiatalok ma már rengeteg információhoz hozzájutnak más csatornákon keresztül is. Érzékelhető ez a matematikában is, tapasztalta már, hogy a gyermekek külső forrásokon keresztül szereztek tudomást bizonyos ismeretekről, amelyet nem öntől hallottak? És ha igen, akkor tudna konkrét példát mondani?

– Az internet ma már minden tanuló otthonában elérhető, így sokszor adódik olyan helyzet, hogy nemcsak a tanórán hallott eljárások szerint tanulnak. Ennek nagyon örülök, hiszen számomra az a legfontosabb, hogy a gyermek megértse és alkalmazni tudja azt, amiről az órákon szó van, függetlenül attól, hogy ezt az enyémtől eltérő módszerrel teszi. Sokszor én kérem meg a gyerekeket arra, hogy bizonyos témáknak nézzenek utána a világhálón, az informálódást követően pedig nagy előszeretettel be is mutatják tapasztalataikat. Ugyanakkor az

interneten sajnos sok nem hivatalos forrást és ténymegállapítást találhatunk, amelyek nem fedik a valóságot. Ezek sokszor könnyen eltérítik a tanulókat a helyes útról, és téves gondolkodás felé vezetik őket. Szerencsére azonban meg lehet őket győzni arról,

„Az aktuális romániai tanterv nagyon sokat követel a gyermekektől, de nekünk ezt be kell tartani. Elismerem, hogy a matematikában rengeteg olyan helyzettel találkozunk a diákok, amelyeket ilyen formában a későbbiekben sosem fognak használni, de a logikus gondolkodáshoz ezek is elengedhetetlenek.”

hogy nem minden szent, amit a világhálón megtalálunk. Összességében örülök annak, hogy a fiatalok információszerzésre is használják az internetet, hiszen ki tudják bővíteni az órán hallott tudnivalókat.

– A jelenkori felgyorsult világban már napról napra végbemennek olyan változások, amelyekre néhány évvel ezelőtt gondolni sem mertünk volna. Miként befolyásolja ez a matematika oktatását, lehetnek-e olyan következményei, amelyek gyökeresen átalakíthatják ennek a tudománynak a leadási és tanítási módszereit?

– Úgy gondolom, hogy a matematikaoktatást gyökeresen nem fogja megváltoztatni, de átalakítani átalakíthatja. 29 éve tanítok, és már én sem tudom ugyanúgy leadni a tananyagot, mint tettem azt pályafutásom elején vagy akár tíz éve. Az egész világ felpörgött és változásokon megy keresztül, amely már nálunk is tapasztalható, ez a matematikát mindemellett eddig nem érintette. Ugyanakkor azt is biztosan állíthatom, hogy a jövőben nem a kréta és az iskolatábla lesz az alapvető tanítási eszköz.

SZATMÁRI BENCE

Horváth Emese 37 évesen valósította meg gyermekkori álmát

„Életem végéig óvónő szeretnék lenni” (1.)

Család, háztartás, munkahely, két gyermek mellett akkor kezdte tanulni a vágyott szakmát, amikor más már rég feladja az álmait. A kolozsvári Horváth Emese 34 évesen iratkozott egyetemre, hogy óvónő lehessen.

kezeikkel lefogják a szemüket – mert a móka az móka, és a játék itt szabály. Aztán végül a tálakból ki-ki kedvére lakmározhat – almát, banánt, barackot, szőlőt, diót (mert van, aki csak azt az egyet szereti).

óta, és lehet, hogy az is jobban ösztönzött, hogy nem sikerült, és folyamatosan gördültek az akadályok az utamba, aztán egyszer csak összejött. Nagyon kedves ismerősöm biztatására 2008-ban, 34 évesen beiratkoztam a Babeş-Bolyai Tudományegyetem tanítóképző szakára, és sikeresen elvégeztem család, munkahely mellett. Úgy éreztem, olyan energia, löket van

• A SZERZŐ FOTÓI

• „Végre azt csinálom, amit szeretek” – Horváth Emese kisbácsi óvodásai körében

Éppen öt jó barát meséjét olvassák, amikor besettenkedem a Süni csoportba. Együtt mondigálják a feloldozást, hogy az öt jó barát hogyan fogja együtt kormányozni a királyságot, aztán háromféle mondókát is tudnak a kezünk ujjairól. A héten az emberi test a téma a 4–6 éves óvodások kisbácsi csoportjában, szépen tudják például, hogy mi a különbség a kéz és a kar között. Aztán ha a mesebeli királyfiak dolgát már ilyen szépen elrendezték, jöhet a gyümölcsköstölés. A szalvétával gondosan letakart tányérban felkockázott finomságok várakoznak. Kiszámolóból is legalább négyfélét játszanak el, hogy kiválasszák azt a szerencsés néhányat, aki elsőként köstölhet bekötött szemmel az ingyenc falatokból, hogy aztán kitalálja, éppen mit is rágcst. Persze aztán mindenkinek jut egy falat az óvó néni saját kezéből, és felszólítás nélkül mindenki tágra nyílt szájjal várja, miközben kis

Végre azt csinálom, amit szeretek

Tenyérüket mártották vízfestékbe ma reggel az ovások, abból készült lenyomat a rajzlapra. Most éppen száradnak az alkotások, akié megszáradt, az pedig akár ceruzával, akár vízfestékekkel folytatja, az öt ujjbegyére megrajzolják a kastélytetőket, a csukló helyére pedig a kacsalábat. Ha távol volt a kék festék, akkor a tenger miért ne lehetne szép piros? Van, aki kacsalábnak szőlőkacsként kanyarodó vonalakat rajzol, más színesre spricceli lapját, gyorsan követőkre talál a vidám ötlet, onnan kezdve már többen is sárga-kék-narancs-zöld-piros vízfestékekkel szórják tele kacsalábon forgó öttornyú palotájukat. A lufis ötlet is igen népszerű lesz. Mindezzel együtt érdekes felfedezés látni, hogy mind a 29 rajz más és más.

– Mindig ez volt a vágyam és elképzelésem, hogy óvó néni leszek, ez bennem volt gyerekkorom, diákkorom

„Mindig éreztem, hogy egy idegen gyerekkel is ki tudok alakítani egy olyan kapcsolatot, ami magától megy, és amikor az emberből úgy magától jönnek elő dolgok, megerőltetés nélkül, úgy érzem, hogy akkor azt kell csinálja.”

bennem, ami folyamatosan motivál. És hála istennek, olyan segítők, mentoraim kerültek, akik szívességből, baráti szeretetből, jóindulatból segítettek: a gyerekeim óvó nénije, aztán a fiam tanító nénije felkarolt, mindig a segítségemre voltak, úgy is érzem, hogy nélkülük nem jutottam volna el az egyetem végén odáig, hogy merjek elindulni ezen az úton egyedül. Ugyanis mielőtt 2011-ben Kisbácsba kerültem volna, rövid programos óvodában Szucságon kezdtem, ahol kolléganőm se volt, és kezdőként szükségem volt egy tapasztalt emberre, aki útmutatóval szolgál, irányít. Végre azt csinálom, amit szeretek. Mindig éreztem, hogy egy idegen gyerekkel is ki tudok alakítani egy olyan kapcsolatot, ami magától megy, és amikor az emberből úgy magától jönnek elő dolgok megerőltetés nélkül, úgy érzem, hogy akkor azt kell csinálja. Annyira jó lenne, ha mindenki azt csinálhatná, amit szeret, és amit úgy érez, hogy könnyen megy neki.

Távoktatáson végeztem az egyetemet. Valószínűleg a nappali képzés sokkal jobban felkészít. A távoktatás elméletileg azoknak szól, akik már tanítanak, esetleg tanítóképző líceumot végeztek és szükségük van az egyetemi végzettségre. Én éltem ezzel a lehetőséggel, mert nekem csak ez az egy adódott már, a családi háttér miatt (Emesét és húgát az édesanyjuk nevelte, édesapját korán elvesztette – szerk. megj.) 1989 előtt sem a nagyenyedi, sem a nagyváradi tanítóképző nem volt számomra opció, de a líceumi éveim után sem jöhetett szóba ilyen képzés. Engem, ha úgy vesszük, az egyetem nem készített fel arra, hogy kilépjek, és egyedül teljes önbizalommal nekivágjak annak a rövid programos óvodának, de egy távoktatásosnak mindenképpen rá kell dolgoznia, nem azért, mert mondják az egyetemen, nem írják elő, hanem mindenképpen te kell érezd, hogy a szakmai teljességed, felkészültséged megkívánja.

Az oviban nincs szünet, minden percet ki kell tölteni

Emese óvó nénivel akkor beszélgetünk, amikor a gyerekek éppen ebédelnek, korábban nem is lehetett volna, hiszen öt másodpercenként odafutott valaki megmutatni a rajzát, megkérdezni, hogy mikor jön anya, szólni, hogy kimegy a mosdóba, vizet kérni, vagy csak pusztít, ölelést adni. Egyetlen pillanatra sincs megállás, szünet az óvodában.

– Az óvodai napot ki kell tölteni, minden percét. Az úgymond szabad játék is valamilyen úton-módon irányított, és folyamatos jelenlétet, odafigyelést igényel. Legtöbbször elmondhatom, hogy amíg műszak végén, délben cipőt nem cserélek, és kabátot, táskát nem veszek, ki sem mentem a teremből. Akkor ébredék rá, hogy ups, bent voltam egész nap, de nem érzem tehernek. Nem várom a pillanatot, hogy legyen vége, egyszerűen elrepül a nap. Amikor hazaérek, akkor érzem, hogy elfáradtam. Napközben nincs idő olyasmire gondolni, hogy fáradt vagyok. Mikor bejövök reggel, érzek még álmoságot, de beindul a nap, pörögnek az események, egyik gyerek a másik után folyamatosan jön, nincs időnk ilyesmire gondolni, nincsenek szünetek, mint ahogy esetleg egy tanítónak van napközben. Tényleg magasabb fizetést hagytam ott, általános emberi vélekedés szerint könnyebb, kényelmesebb szakmáról

mondtam le – előkönyvelést végeztem, papírmunka, ülőszakma, s bár jókedvvel dolgoztam, ám nem mondhattam magaménak. Nem az volt, amit életem végéig szerettem volna csinálni. Az óvónőség viszont igen.

A munkám az egész napomat kitölti. Hiába mondják, hogy az óvónőnek

vagy harmadnap eljártsszák, amivel korábban foglalkoztunk, vagy elmondja egyik a másiknak azt, amit ő megjegyzett, vagy azzal jön a szülő: hallottam, hogy erről beszéltek. Ezek mind olyan visszajelzések, amiből tudod, hogy tényleg jól csinálod a dolgodat.

– Pedig előfordulnak civakodások,

• Horváth Emese: az óvodai nap minden percét ki kell tölteni

négyszer a munkaprogramja, mert ez messze nem igaz. Már startból 5 óra, és nem hivatkozom a papírmunkákra, mert az mellékes. Ezentúl pedig ha nem is feltétlenül otthon vágok, ragasztok, de gondolatban felkészülök a következő napra, gondolok rájuk és arra, hogy másnap mivel foglalkozunk. Ha napközben felhív egy szülő programon kívül, akkor nem nyomom ki, nem mondom neki azt, hogy programon belül hívjon vagy fogadóórában keressen, hanem nagyon szívesen beszélgetek vele, nem érzem úgy, hogy ezt félre kell tenni, ez valahogy vele jár, hozzátartozik a munkámhoz. A tizedik órában is akár. Amit viszonzásul kapok? Az önzetlen szeretet, a spontán ölelés, és elhangzik időnként, hogy „szeretlek, óvó néni”, meg az, amikor másnap

konfliktusok, és esetleg viselkedési, fejlődési problémákkal is meg kell birkózni. Jelezni kell a szülők felé a gondokat, ez sem mindig egyszerű.

– Az olyan konfliktusokat, amelyek itt, a teremben megoldhatók, szeretem helyben megoldani. Szerencsésnek mondhatom magam, mert úgy érzem, partnerekre találtam a szülőkhöz. Eddig nem fordult elő, hogy ellenségesen fogadta volna bárki, amit mondtam a gyerekéről.

Az interjú befejező részét következő lapszámunkban közöljük.

KEREKES EDIT

Méreg

Dühös a torkom, haragszik rám.
Segítene forró tea, ha meginnám.
Segítene a takaró, ha megülnék alatta.
Segítene az orvosság, ha már anya beadta.

Dühös a fejem, szúr, nehéz.
Segítene mászkálás, álom, nevetés.
Segítene a széllel pördülő levél.
Segítene, ha nem érkezne meg a tél.

Dühös a szívem, felesel velem.
Segítene mese, melegség, figyelem.
Segítene, ha babusgatnám egy kicsit.
Amikor nem dühös, mindig segít.

Amikor nagy leszek

Amikor nagy leszek, és én leszek az anyukád,
és te a kislányom leszel, jobban fogok vigyázni rád,
nem szólok bele abba, mit eszel,
mikor kelsz, mikor fekszel, milyen a ruhád,

amikor nagy leszek, és te kicsi leszel,
nem kiáltozom majd, hogy leesel,
nem firtatom, miért maszatos a kezed,
nem nézem, dolgaid hová teszed,

amikor nagy leszek, és a sötét
földre ereszti súlyos köntösét,
azt kívánom majd: bár lennék gyerek,
hogy elalváskor átöleljelek.

Sötét

A sötétnek kilenc feje van.
Egyik egész éjjel pislog,
másik egész éjjel nyávog,
a harmadik forgolódik,
a negyedik morgolódik.
Az ötödik ásít,
a hatodik sziporkázik,
a hetedik horkan,
a nyolcadik hátrafordul:
a habókos kilencedik hol van.
Hajnal körül a kilenc fej
gesztenyévé zsugorodva
elgurul a virradatra
ébredező porban.

• FARKAS ILONA JANKA, 9. OSZTÁLYOS

• „Az ötödik ásít, a hatodik sziporkázik, a hetedik horkan, a nyolcadik hátrafordul”

Vihar

Lakik egy szarvas az égen.
Előjön, ha nagyon nézem.
Jobbról a kémény vigyázza,
balról az almafa ága.

Úszik az égen egy ablak.
Mögötte morcosok laknak.
Morognak felhőnek, szélnek.
Szikrázó szemüktől félek.

Tűzmadár, vízmadár szárnyal,
teli az ég suhogással,
teli a táj csepegéssel,
bátorság, csak te ne véssz el!

Kavicsok

Ma kavicsokat gyűjtök.
Van már szív alakú.
Ez a fekete, csonka:
derűre a ború.

Van egy kerek, fehér,
pici, lyukacsos felhő,
apró dobozba rejtem,
hátha reggelig megnő.

Ha megnő, eldugom,
csak én tudom, hova,
az lesz a bizonyíték,
hogy létezik csoda.

LÁSZLÓ NOÉMI

Az oktatási törvény módosításáról tárgyalt az RMDSZ

Az RMDSZ és az erdélyi magyarok számára fontos, hogy a tanügyi törvény kisebbségi oktatást garantáló cikkelyeit változatlan formában őrizték meg a törvény szövegében, illetve csak pozitív irányba módosítsák ezeket, hívták fel a figyelmet a szövetség parlamenti frakciói a Liviu Pop oktatási miniszterrel való találkozón. Pop elmondta, elemezni fogják, mennyire sikerült alkalmazni a 2011-es tanügyi törvényt az életbelépése óta, és a tapasztalatok alapján módosítják a jogszabályt. A módosító javaslatokat 2018 őszén terjesztik a parlament elé. „Az RMDSZ parlamenti frakciói csak abban az esetben támogatják majd a tanügyminisztérium módosító javaslatait, amennyiben azok nem veszélyeztetik az anyanyelven történő oktatáshoz való jogot. A miniszter nyitottnak bizonyult a párbeszédre e téren” – összegezte az október eleji találkozón elhangzottakat Szabó Ödön RMDSZ-es képviselő, a képviselőház tanügyi bizottságának alelnöke. Az egyeztetésen az RMDSZ képviselői és szenátorai felvetettek több, az oktatás területén tapasztalt problémát. Ismételten gyors megoldást kértek a tankönyvhiányra, illetve szorgalmazták, hogy hagyja jóvá a pedagógusok számára, hogy legalább ideiglenesen használhassanak oktatási segédanyagokat, amíg a tankönyvek megérkeznek az iskolákba. „Az oktatási törvény is előírja azt, hogy a kisebbségeknek arányos képviselők legyen a megyei tanfelügyelőségekben, illetve azt is, hogy a vegyes tananyelvű intézmények igazgatójának vagy aligazgatójának kötelező módon ismernie kell az adott iskolába, óvodába járó kisebbségi diákok nyelvét. Ez azonban a gyakorlatban nem teljesül maradéktalanul. Több megyéből megkerestek ezzel a problémával, ezt jeleztük az oktatási miniszternek, és kértük a helyzet kivizsgálását és rendezését” – számolt be Novák Csaba Zoltán szenátor, a felsőház oktatási bizottságának alelnöke. A tárgyaláson az RMDSZ parlamenti csoportja a bölcsődei oktatásban tapasztalt problémákra is felhívta a figyelmet: elmondták, hogy állami és magánbölcsődékben egyaránt szükség van a fejkvóta meghatározására. Arról is tájékoztatták a szakminisztert, hogy

olyan kezdeményezést dolgoznak ki, amely lehetővé tenné a bölcsődékkel is rendelkező oktatási intézmények állami támogatását, a délutáni oktatás finanszírozását. A beszélgetésen a kisebbségi továbbképző központ létrehozásáról is szó esett.

Közvitán

az új tankönyvtörvény-tervezet

Az oktatási minisztérium szeptember végén közvitára bocsátotta a tankönyvkiadást szabályozó törvény tervezetét, számolt be az Agerpres hírügynökség. A tervezet kimondja, hogy a tankönyvek közjavaknak számítanak, ezek összeállítását egy vagy több szerzőre bízák, ezeket pedig „átlátható eljárás” keretében választanak ki a célra. A feladattal az Országos Értékelő és Vizsgáztató Központ szakembereit bízák meg, az oktatási minisztérium ezt követően megvásárolja az általuk megírt tartalmat. Új tankönyveket új tanterv vagy iskolai program életbelépésekor bocsátanak ki, illetve ha módosul az iskolai program minimum 25 százaléka, új tantárgyat vezetnek be, vagy ha az adott tantárgyból nincs akkreditált kiadvány. Újabb kiadás előtt mindegyik tankönyvet szakértői csoport elemez, majd a szaktárca elküldi a parlamentnek jóváhagyás végett. Liviu Pop oktatási miniszter korábban arról számolt be, hogy a szaktárca a könyvkiadók üzletelése helyett ezután a tankönyvek szerzői közötti versengést akarja támogatni. Ezért az eddigi közbeszerzési eljárásos megoldás helyett a tankönyvkiadást visszautalnák az Országos Tankönyvkiadónak. A miniszter úgy vélekedett: nem járnak messze az igazságtól azok, akik „tankönyvmaffiáról” beszélnek Romániában. Ezt szerte nem lehet másképp felszámolni, csak úgy, ha az állam vállalja magára a tankönyvkiadást. Azt is bejelentette, elfogadták az Országos Minősítő- és Vizsgaközpont (CNEE) megalakításáról szóló kormányhatározatot, amely legkésőbb két hónapon belül dönt arról, milyen oktatási segédeszközöket használhatnak az iskolák.

Az oktatás helyzetéről beszéltek a Miért-akadémián

Jónak nevezhető a jelenlegi oktatási törvény, csak alkalmazni kellene – je-

lentette ki Markó Béla, a Kós Károly Akadémia Alapítvány elnöke a szeptember végén Püspökfürdön, a 14. Miért-akadémián tartott előadásában. Az RMDSZ volt elnöke rámutatott, a román állam ma, ha nem akarja, nem alkalmazza a jogszabályokat, és ezzel az 1989 előtti viszonyok köszönnek vissza. Kelemen Hunor RMDSZ-elnök előadásában az anyanyelvű oktatás problémáira hívta fel a figyelmet, rámutatva, hogy a szövetség ezt a területet 27 éve prioritásként kezeli. „Hosszú idő után jutottunk el oda, hogy a románt is második nyelvként lehessen oktatni, a történelem és földrajz tárgyakat pedig magyarul. Tavaly és idén is volt néhány kezdeményezésünk, amely a magyar oktatás bővítését és megerősítését vette célba, mert az anyanyelvű oktatásnak nem szabad alternatívát biztosítani” – idézte a szövetségi elnököt az RMDSZ hírlevele. Kelemen szerint a gyors változások a versenyképesség rovására mentek, a szakoktatás elsorvasztása és az egyetemi oktatás elburjánzása akut probléma. Szabó Ödön képviselő arra hívta fel a figyelmet, hogy bár 1,5 millió lejt különítettek el a kisebbségi pedagógusképző központ létrehozására, ez a mai napig nem történt meg. Az oktatáskutatói intézetben magyar osztály létrehozását is régóta tervezik, ami a PISA-méréseken belüli kisebbségi minta kialakítása miatt lenne különösen fontos. Elhangzott továbbá: problémát okoz, hogy az eltérő képzés ellenére a román nyelv és irodalom vizsgákon a román program szerint méri a diákok tudását. A vonatkozó törvényi módosítást a képviselőházban már elfogadták, most a szenátusra várnak, hangzott el.

Egyre nagyobb a pedagógushiány Háromszéken

Az oktatásban is egyre jobban érződik a szakemberhiány, hívja fel a figyelmet egy sajtótájékoztatón Kiss Imre Kovászna megyei főtanfelügyelő. Elmondta: több tantárgyból nincs utánpótlás, miután az idősebb pedagógusok nyugdíjba vonulnak, de az is gyakori, hogy az oktatók – élve a törvényes lehetőséggel – egyéves fizetetlen szabadságot vesznek ki, és elmennek külföldre dolgozni. A nyáron meghirdetett 327 szabad állásra például mindössze 110-en jelentkeztek, példálózott Kiss Imre. A megyében össze-

sen 2600 tanügyi állás van, ebből 66-ot töltenek be szakképzetlenek, ami a katedrák 2,4 százaléka. Kiss Imre szerint a szakképzett munkaerőhiány súlyosbodni fog, hiszen a következő három évben sok matematika-, kémia-, fizika- és biológiatanár megy nyugdíjba, és nincs utánpótlás.

Új épületegyüttesben tanulnak a nagyszalontai diákok

A magyar kormány támogatásával elkészült a nagyszalontai Arany János Elméleti Liceum és a dél-bihari szórványközpont új épületegyüttese, amelyet a tanévkezdés alkalmával istentisztelet és átadóünnepség keretében vettek birtokba a diákok. Az ünnepségen Németh Szilárd magyarországi országgyűlési képviselő tolmácsolta Orbán Viktor miniszterelnök köszöntőjét: „Sokat köszönhetünk Arany Jánosnak, aki műveiben nemcsak nemzeti múltunk dicsőséges korszakait elevenítette fel, hanem emberségre és kitartásra is ösztönzött.” Soltész Miklós, az emberi erőforrások minisztériumának egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkára az iskola hosszú távú működtetése érdekében a szülők, a pedagógusok és az egyház hármasszövetségére és a helyi közösségek vezetőivel folytatott együttműködésre hívta fel a figyelmet. Bejelentette: jövőre tornatermmel bővül a gimnázium. A magyar többségű és vezetési hajdúvárosban a magyar iskolának el kellett hagynia az Arany János nevét viselő, eredetileg is magyar oktatási intézménynek épült ingatlant, és elfogadni, hogy hat épületben, szétszórtnan működjön. 2013 őszén a református egyházközség, az iskola és a város RMDSZ-es többségű önkormányzata közös levélben fordult Orbán Viktor miniszterelnökhöz egy új iskolaépület és szórványkollégium építésének támogatásáért. A magyar kormány az iskola, a szórványkollégium és tornaterem felépítésére összesen 3,2 millió eurót biztosított a nagyszalontai református egyházközségnek.

Megújult a székelyudvarhelyi református kollégium udvara

A magyarok súlyos helyzetben a történelmük felé fordulnak, erőt, bátorítást merítve – hangsúlyozta Balog Zoltán,

az emberi erőforrások minisztere Székelyudvarhelyen, a Baczkamadarasi Kis Gergely Református Kollégium átépített udvarának avatóünnepségén. A sok száz éves múlttal rendelkező református kollégiumot a miniszter ebből a szempontból is nagyon értékes helynek nevezte, és üdvözölte, hogy a felújítás nyomán nyitottá vált a kollégium. A tér felújítása során az iskola egykori diákja, Benedek Elek szobrát áthelyezték, jól láthatóvá tették az iskola felújított főépületének homlokzatát, a terület alkalmassá vált iskolai ünnepségek megrendezésére. Szobrot is avattak a tanintézet életében döntő szerepet vállaló személyiségek emlékére: Bethlen Jánosnak, az iskola alapítójának, Baczkamadarasi Kis Gergely névadónak, az iskolát a 18. században megújító rektor-professzornak, valamint Gönczi Lajosnak, a főépület építőjének. Az idén alapítóinak emlékévért ünnepelő székelyudvarhelyi református kollégiumban szeptember 12-én több mint hétszáz diák kezdte meg a tanévet. Az épület és az iskolaudvar felújítását 2013 és 2017 között az emberi erőforrások minisztériuma 36,5 millió forinttal támogatta.

Új óvodát avattak Ippon

Egy új óvodaépület átadása a fejlődést és haladást példázza, gyermekeink és családjaik jövőjét jelenti a biztonság és jólét jegyében, értékelt Szilágyi Róbert István, a Szilágy Megyei Tanács alelnöke Ippon, ahol szeptember 11-én új óvodát adtak át. Az RMDSZ Szilágy megyei szervezetének ügyvezető elnöke kiemelte: „felelősek vagyunk a jövő generációért, és ebben egyik legnagyobb szerep az oktatásnak jut”. Mint mondta, az oktatás minőségének javítása a jövőben is cél, hiszen az anyanyelven szerzett tudás mindennél fontosabb.

Korszerű oktatótermet adtak át Nagykárolyban

Potápi Árpád János, a magyar kormány miniszterelnökségének nemzetpolitikáért felelős államtitkára adta át Nagykárolyban a Simion Bărnuțiu Szakképző Líceum új, a magyar kormány támogatásával létesített termét, ahol közlekedési szabályokat fognak oktatni. Potápi Árpád János

hangsúlyozta, ma munkaerőhiányról beszélünk nemcsak Magyarországon, hanem Romániában is, ezért fontos, hogy szakképzett munkaerő álljon rendelkezésre. A nagykárolyi szakképző líceumban két év alatt 12,5 millió forint értékben segítette a magyar kormány a szakképzést a 2015 a külhoni magyar szakképzés éve program keretében, emlékeztetett. Mint mondta, első körben 5 millió forintból lakatosműhelyt szereltek fel, idén pedig 7,5 millió forint értékben a tanulók jogosítványhoz való jutását segítő KRESZ-oktatóterem berendezéséhez nyújtottak támogatást. A teremben 22 asztali számítógépet és egy gépjármű-szimulátort helyeztek el. Potápi bejelentette, hogy a külhoni szakképzésre 1,25 milliárd forintot szán a kormány, Erdélyben 39 tanműhelyt, illetve tan-gazdaságot létesítenek.

Október 16-ig várja a szórványbeli pályázatokat

a Communitas Alapítvány

A szórványtelepülésekről származó vagy szórványoktatásban tanulók, illetve szórványban oktató pedagógusok támogatására hirdetett pályázatot az RMDSZ, amennyiben a magyar tan nyelvű oktatás (0–12. osztály) résztvevői. A kisebbségi tanács 2017. évi alapjából származó támogatási összeg odaítélésével és a pályázat lebonyolításával a szövetség a Communitas Alapítványt bízta meg. A felhívás szerint a szórványból származó vagy szórványoktatásban tanulók pályázhatnak bentlakási költségeik támogatására, mely esetben szállás és étkezési költségek résztámogatása számolható el, emellett pedig ingázási költségek is megtéríthetőek. A pályázók között ugyanakkor lehetnek a szórványban dolgozó pedagógusok is, akik szintén ingázási költségeik támogatására kérvényezhetnek hozzájárulást. A pályázat a 2017–2018-as tanévre vonatkozik, leadási határideje: 2017. október 16. Érdeklődni a Communitas Alapítvány titkárságán lehet a következő telefonszámokon: 0264-594 570, 0723-250 324, 0736-444437, valamint a communitas@rmdsz.ro e-mail-címen.

P. M.